

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO POMORSKIEGO

Rok XI

TORUŃ, dnia 15 czerwca 1948 r.

Nr 6

TREŚĆ:

CZEŚĆ URZĘDOWA

Poz.	Str.
102. O trybie postępowania przy przyjmowaniu kandydatów na I rok studiów do państwowych szkół wyższych na rok szkolny 1948/49	149
103. Instrukcja w sprawie Społeczno-Pedagogicznych Komisji Kwalifikacyjnych dla przyjmowania młodzieży do szkół ogólnokształcących stopnia licealnego	151
104. W sprawie organizacji roku szkolnego 1948/49 w w szkolnictwie zawodowym	152
105. W sprawie organizacji roku szkolnego 1948/49 w szkołach dla dorosłych	161
106. W sprawie terminowego nadsyłania odpowiedzi i sprawozdań urzędowych	161
107. W sprawie zaopatrzenia szkół w opał	162
108. Współpraca urzędów zatrudnienia ze szkołami zawodowymi	162
109. Obchód „Dni Morza” 1948 r.	162
110. W sprawie poradnictwa zawodowego	163
111. Kursy wakacyjne dla czynnych niekwalifikowanych nauczycieli	163
112. Ogłoszenie	163

CZEŚĆ NIEURZĘDOWA

113. Praca wykonawcza szkoły o poradnictwo zawodowe (Florian Kozanecki)	164
114. Co w internatach należy zmienić? (K. Szostak)	165
115. Warunki przyjęcia na I rok studiów w Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie w roku akad. 1948/49	167
116. Wykaz szkół 11-letnich ogólnokształcących w Okręgu Szkolnym Pomorskim	167

Część urzędowa

Poz. 102.

MINISTERSTWO OŚWIATY

W a r s z a w a

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Oświaty

z dnia 19 maja 1948 r. Nr IV R-3762/48

o trybie postępowania przy przyjmowaniu kandydatów na I rok studiów do państwowych szkół wyższych na rok szkolny 1948/49.

Na podstawie art. 83, 85 i 86 dekrety z dnia 28 października 1947 r. o organizacji nauki

i szkolnictwa wyższego (Dz. U. R. P. nr 66, poz. 415) zarządzam, co następuje:

§ 1. Podstawą przyjęcia na I rok studiów na wszystkich wydziałach (oddziałach, studiach specjalnych) jest egzamin wstępny.

§ 2. Doboru kandydatów na wydziały (oddziały, studia specjalne) dokonuje komisja dla doboru kandydatów.

§ 3. W skład komisji wchodzi:

- 1) Dziekan wydziału jako przewodniczący — oraz jako członkowie:
- 2) Delegat Ministra Oświaty.

- 3) Jeden z członków Rady Wydziałowej, powołany przez Ministra Oświaty po wysłuchaniu opinii dziekana.
- 4) Przedstawiciel Okręgowej Komisji Związków Zawodowych (Rady Związków Zawodowych w Warszawie).
- 5) Przedstawiciel Zarządu Wojewódzkiego Zw. Samopomocy Chłopskiej.

Członków komisji, wymienionych w p. 4) i 5) niniejszego paragrafu, powołuje Minister Oświaty na wnioski wymienionych organizacji.

Ponadto Minister Oświaty może powołać do komisji jako członka przedstawiciela innego ministerstwa, które jest zainteresowane zakresem studiów danego wydziału. Powołanie następuje na wniosek właściwego Ministra.

Dziekana w komisji zastępuje prodziekan. Minister Oświaty powołuje w miarę potrzeby zastępców członków komisji w tym samym trybie jak członków komisji.

§ 4. W przypadku, gdy liczba kandydatów na pierwszy rok studiów danego wydziału (oddziału, studium) przekracza 300, Minister Oświaty może powołać dodatkowe komisje; dziekana jako przewodniczącego komisji zastępuje wówczas członek Rady Wydziałowej, powołany przez Ministra Oświaty po wysłuchaniu opinii dziekana.

§ 5. Doboru kandydatów dokonuje komisja na podstawie oceny egzaminu wstępnego i kwalifikacji osobistych kandydata.

Egzamin wstępny obejmuje:

- a) egzamin pisemny — na temat związany z kierunkiem studiów,
- b) egzamin ustny — z nauki o Polsce współczesnej.

Ponadto na wydziałach (oddziałach, studiach), na których liczba miejsc została ograniczona, rady wydziałowe mogą wprowadzić następujące egzaminy:

- 1) na wydziałach technicznych, na sekcjach matematycznych i fizycznych wydziałów matematyczno - przyrodniczych, na wydziałach leśnych i na wydziałach i sekcjach architektury — pisemny z matematyki;
- 2) na wydziałach i sekcjach architektury — z rysunku odręcznego;
- 3) w Wyższej Szkole Handlu Morskiego — pisemny z języka nowożytnego.

Rady wydziałów technicznych mogą nadto wprowadzić dalszy egzamin pisemny z fizyki, rady wydziałów lekarskich, farmaceutycznych, stomatologicznych, weterynaryjnych, rolniczych leśnych i ogrodniczych — egzamin pisemny z chemii lub biologii.

§ 6. Bez egzaminu wstępnego zostają przyjęci:

- a) absolwenci wstępnego roku studiów, którzy złożyli egzamin końcowy z wynikiem pomyślnym i zostali zakwalifikowani na dany wydział;

- b) kandydaci do kompanii akademickich, zakwalifikowani przez Ministerstwo Obrony Narodowej.

§ 7. W przypadku, jeżeli liczba zgłoszeń przekracza ustaloną ilość miejsc na danym wydziale (oddziale, studium), spośród kandydatów, którzy pomyślnie złożyli egzamin, mają pierwszeństwo przyjęcia:

- A. Dzieci robotników, chłopów oraz inteligencji pracującej szczególnie ze środowisk mających utrudniony dostęp do kultury oraz młodzież autochtoniczna Ziemi Odzyskanych w łącznej liczbie, którą określi w drodze zarządzenia Minister Oświaty;

- B. 1. kandydaci wykazujący się zaświadczeniem władz wojskowych, że jako żołnierze brali udział w wojnie 1939—45 r.,
2. kandydaci, którzy wykazują się co najmniej roczną pracą społeczną w organizacjach młodzieżowych, poświadczoną przez zarządy wojewódzkie odpowiednich organizacji,
3. kandydaci, którzy wykazują się co najmniej roczną pracą zawodową związaną z obranym kierunkiem studiów, a więc:
 - a) technicznych — praktyką w przemyśle w charakterze robotnika lub technika,
 - b) lekarskich, stomatologicznych i farmaceutycznych praktyką w Służbie Zdrowia z wyłączeniem pracy w charakterze pracownika administracyjnego,
 - c) weterynaryjnych, rolniczych, leśnych i ogrodniczych — praktyką w zakresie weterynarii, rolnictwa, leśnictwa i ogrodnictwa,
 - d) prawnych, ekonomicznych, administracyjnych, handlowych, spółdzielczych i społecznych — praktyką w sądach, urzędach i przedsiębiorstwach państwowych, samorządowych, spółdzielczych oraz w instytucjach społecznych,
4. nauczyciele.

§ 8. Podania o przyjęcie na pierwszy rok studiów winny być złożone we właściwym dziale kanalicie w terminie od 15 do 28 sierpnia 1948 r. łącznie.

Komisje wykonują swe czynności w czasie od 30 sierpnia do 31 października 1948 r.

Egzaminy wstępne odbywają się w terminie od 3 do 20 września 1948 r.

§ 9. Na wydziałach (oddziałach, studiach), na których liczba przyjętych nie osiągnęła liczby ustalonej, przeprowadzi się dodatkowe wpisy dla tych kandydatów, którzy ubiegali się o przyjęcie na inne wydziały (oddziały, studia) lub uczelnie w roku 1948 i zdali egzamin wstępny, a nie zostali przyjęci z powodu braku miejsc.

Zapisy dodatkowe odbywają się od dnia 27 września do dnia 9 października 1948 r.

§ 10. Wszyscy kandydaci, wymienieni w § 9 niniejszego rozporządzenia, składają egzamin według § 5 niniejszego rozporządzenia, z tym, że zwolnieni są od egzaminów z tych przedmiotów, z których otrzymali oceny co najmniej dostateczne przy poprzednim egzaminie.

Egzaminy dodatkowe odbywają się w terminie od dnia 11 do 23 października 1948 r.

§ 11. Regulamin komisji określi zarządzenie Ministra Oświaty.

§ 12. Rozporządzenie niniejsze nie dotyczy szkół wyższych, o których mowa w art. 112 dekretu z dnia 28 października 1947 r. o organizacji nauki szkolnictwa wyższego.

§ 13. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Oświaty

(—) *St. Skrzyszewski*

Poz. 103.

MINISTERSTWO OŚWIATY

W a r s z a w a

INSTRUKCJA

z dnia 1 czerwca 1948 r. (Nr II P—2701/48)
w sprawie Społeczno - Pedagogicznych Komisji Kwalifikacyjnych dla przyjmowania młodzieży do szkół ogólnokształcących stopnia licealnego.

Liczba młodzieży robotniczej i drobnocłopskiej w szkołach średnich ogólnokształcących była przed wojną znikoma. Stan ten po wyzwoleniu i po przejęciu władzy przez masę robotniczo-chłopskie uległ w pewnym stopniu poprawie, jednak w dalszym ciągu nie jest jeszcze zadowalający. By umożliwić zgodnie z założeniami Rządu Polski Ludowej młodzieży robotniczo-chłopskiej wydatniejsze kształcenie się na poziomie średnim, Ministerstwo Oświaty wprowadza Społeczno - Pedagogiczne Komisje Kwalifikacyjne, których zakres działania przedstawiać się będzie następująco:

1) Społeczno - Pedagogiczne Komisje Kwalifikacyjne mają za zadanie zapewnić właściwy z punktu widzenia społecznego dobór uzdolnionych kandydatów do szkół ogólnokształcących stopnia licealnego.

2) W skład Komisji wchodzi:

dyrektor szkoły jako przewodniczący,
przedstawiciel Rady Pedagogicznej,
przedstawiciel społeczeństwa, wydelegowany przez Powiatową Radę Narodową spośród obywateli najbardziej wyrobionych społecznie i politycznie.

Skład Komisji po uzgodnieniu z przewodniczącym Powiatowej Rady Narodowej przedstawia dyrektor szkoły do zatwierdzenia Kuratorowi Okręgu Szkolnego.

3) Posiedzenie Komisji dla przeprowadzenia egzaminu i zakwalifikowania kandydatów zwołuje dyrektor szkoły (przewodniczący) nie później niż w pięć dni po upływie terminu składania przez nich podań.

4) Do kompetencji Społeczno - Pedagogicznej Komisji Kwalifikacyjnej należy decyzja w sprawie przyjmowania uczniów do klasy VIII.

Społeczno - Pedagogiczne Komisje Kwalifikacyjne zadecydują wyjątkowo o przyjęciu na rok szkolny 1948-49 również kandydatów do klasy IX (lecz nie do IXa).

Decyzje Społeczno - Pedagogicznej Komisji Kwalifikacyjnej zapadają większością głosów; w razie równości głosów decyduje głos przewodniczącego.

Decyzja Społeczno - Pedagogicznej Komisji Kwalifikacyjnej jest ostateczną.

5) Kandydaci winni załączyć do podania:

- a) świadectwo urodzenia,
- b) świadectwo ukończenia VII lub VIII klasy, względnie równoznacznej,
- c) opinię szkoły do której kandydat uczęszczał, zawierającą istotne spostrzeżenia dotyczące właściwości umysłowych, zamiłowań, skłonności i ważniejszych cech charakteru kandydata,
- d) zaświadczenie zarządu gminy o wykonywanym zawodzie i stanie majątkowym rodziców.

6) Wszyscy kandydaci składają przed Społeczno - Pedagogiczną Komisją Kwalifikacyjną egzamin wstępny, który winien mieć charakter rozmowy, pozwalającej na zorientowanie się Komisji w środowisku społecznym z którego uczeń pochodzi, w ogólnym wyrobieniu umysłowym i w zdolnościach kandydatów do uczenia się oraz w znajomości przez nich materiału naukowego przewidzianego w programie szkół podstawowych.

Czas egzaminu jednego kandydata nie może przekraczać 20 minut.

7) Decydując o przyjęciu kandydata do szkoły Społeczno - Pedagogiczne Komisje Kwalifikacyjne winny w pierwszym rzędzie uwzględnić:

- a) dzieci robotników,
- b) dzieci chłopów małorolnych i średnioroln.,
- c) dzieci nauczycieli,
- d) dzieci inteligencji pracującej.

Oczywiście nie można pominąć w przyjmowaniu do szkół stopnia licealnego również uzdolnionych dzieci pochodzących z innych grup społecznych.

Społeczno - Pedagogiczne Komisje Kwalifikacyjne ze szczególną przychylnością ustosunkują się do dzieci, których rodzice padli ofiarą hitlerowskiej okupacji lub terroru podziemia zwalczającego Polskę Ludową.

8) Instrukcja niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1948 r.

Minister

(—) *St. Skrzyszewski*

Otrzymują:
Kuratoria Okręgów Szkolnych
Inspektoraty Szkolne
Dyrekcje Szkół Średnich
Ogólnokształcących.

Poz. 104

MINISTERSTWO OŚWIATY
W a r s z a w a

OKÓLNIA NR 13

z dnia 5 czerwca 1948 r. (III Pr-3374/48)
w sprawie organizacji roku szkolnego 1948/49
w szkolnictwie zawodowym.

A. Wstęp.

Na rok szkolny 1948/49 Ministerstwo stawia szkolnictwu zawodowemu do realizacji następujące zadania główne:

1. Podnoszenie poziomu organizacyjnego i naukowo-wychowawczego szkół zawodowych, zwiększenie opieki pedagogicznej i nadzoru nad szkołami zawodowymi oraz zwrócenie większej uwagi na badania i kontrolę wyników nauczania.

2. Prace nad rozbudową szkolnictwa zawodowego w myśl 3-letniego Planu Odbudowy Gospodarczej.

3. Doskonalenie form kształcenia zawodowego pracujących.

4. Dalsze zbliżenie szkolnictwa zawodowego do życia gospodarczego przez:

- a) odpowiednie nastawienie w tematyce i realizacji programów nauczania oraz w akcji wychowawczej,
- b) organizowanie praktyk w zakładach pracy dla uczniów i nauczycieli,
- c) zorganizowane wprowadzanie absolwentów szkół do pracy zawodowej,
- d) rozbudowę i uaktywnienie rad opiekunów przy szkołach zawodowych.

5. Ujęcie ewidencyjne akcji kursów zawodowych i nadzór pedagogiczny nad tą akcją.

6. Powiązanie akcji przysposobienia przemysłowego, przysposobienia rolniczo-wojskowego i przysposobienia zawodowego „Służby Polsce” z systemem kształcenia zawodowego.

7. Wszczęcie systematycznej akcji poradnictwa zawodowego.

8. Doskonalenie techniczno-naukowych warunków pracy szkół zawodowych (lokale, warsztaty i pracownie, pomoce naukowe, podręczniki, biblioteki, świetlice).

9. Wzmoczenie opieki nad młodzieżą (rozbudowa internatów, dożywianie, stypendia, opieka zdrowotna).

10. Koordynacja szkolnictwa zawodowego wszystkich resortów i usprawnienie nadzoru

pedagogicznego Ministerstwa Oświaty nad całym szkolnictwem zawodowym.

11. Rozbudowa systematycznych prac nad siecią szkół zawodowych.

12. Opracowanie i realizacja systemu kształcenia, dokształcania i określania kwalifikacji zawodowych nauczycieli szkół zawodowych.

Szkoły zawodowe oraz władze administracji szkolnej obowiązane są odpowiednio do swego zakresu działania podejmować inicjatywę realizacji wymienionych zadań i dążyć do osiągnięcia w ciągu roku szkolnego 1948/49 rzetelnych postępów.

B. Organizacja roku szkolnego 1948/49

I. Rekrutacja uczniów do szkolnictwa zawodowego.

Dla zapewnienia szkolnictwu zawodowemu dostatecznego dopływu uczniów należy na terenie całego Państwa przeprowadzić akcję uświadamiającą, informującą rodziców i młodzież o rozbudowie gospodarczej Polski na tle Planu Odbudowy Gospodarczej, o rodzajach zawodów i wyborze zawodu, o drogach kształcenia zawodowego, o rodzajach szkół zawodowych, o warunkach przyjmowania do tych szkół i korzyściach, jakie daje ukończenie szkoły zawodowej.

Pogadanki na wyżej wymienione tematy należy przeprowadzić na zebraniach rodzicielskich we wszystkich szkołach powszechnych oraz dla młodzieży w klasach ostatnich szkół gimnazjalnych.

Pogadanki należy urządzić przed zakończeniem roku szkolnego.

Prócz pogadek w szkołach, Kuratoria i szkoły powinny prowadzić akcję uświadamiającą za pośrednictwem organizacji młodzieżowych, związków zawodowych, Związku Samopomocy Chłopskiej, prasy i radia.

Kuratoria Okręgów Szkolnych dostarczą szkołom powszechnym i gimnazjalnym wykazów szkół zawodowych zarówno średnich szkół zawodowych, jak i szkół zawodowych typu zasadniczego, istniejących na terenie Okręgu.

Szczególną uwagę należy zwrócić na skierowanie dziewcząt do szkół zawodowych różnych typów, jak np. szkoły włókiennicze, chemiczne, poligraficzne, fotograficzne, drogistowskie, gospodarcze, rolnicze i inne. Dziewczęta powinny zasadniczo kształcić się w szkołach zawodowych wszystkich typów i stopni, a nie wyłącznie niemal, jak to jest dotąd, w szkołach krawieckich, handlowych i gospodarczych.

Należy propagować wśród młodzieży drogę kształcenia zawodowego przez praktyczną naukę zawodu w zakładach pracy i średnią szkołę zawodową. Droga ta jest z punktu widzenia kształcenia zawodowego wartościowa, otwiera możliwości dalszego kształcenia się na wyższych szczeblach szkolnych, a przy tym jest znacznie tańsza.

II. Organizacja poszczególnych form kształcenia zawodowego w roku szkolnym 1948/49.

a) Publiczne średnie szkoły zawodowe (dawniej doksztalcające).

1. Dekret z dnia 3 lutego 1947 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 29. III. 1937 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół doksztalcających zawodowych (Dz. U. R. P. nr 14, poz. 52) zmienił nazwę — publiczna szkoła doksztalcająca zawodowa — na publiczna średnia szkoła zawodowa. Młodzież zatem, obowiązana w myśl prawa przemysłowego i przepisów w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet do uczęszczania do publicznych doksztalcających szkół zawodowych, powinna uczęszczać do publicznych średnich szkół zawodowych.

2. Młodzież, która spełni obowiązek szkolny w zakresie szkoły podstawowej, a nie wstąpi do żadnej szkoły i nie jest objęta akcją zorganizowanego przysposobienia zawodowego, powinna zapisać się do publicznej średniej szkoły zawodowej.

3. Zapisy do publicznych średnich szkół zawodowych należy przeprowadzić przed wakacjami. Po wakacjach mogą się odbyć zapisy dodatkowe.

4. Młodzież, która spełni obowiązek szkolny w zakresie szkoły podstawowej, powinna być we właściwym czasie poinformowana dokładnie o terminach zapisów i rodzajach szkół, aby mogła zgłosić się do publicznej średniej szkoły zawodowej obranego zawodu albo do szkoły ogólnozawodowej (zbiorczej).

5. Do publicznych średnich szkół zawodowych przyjmuje się kandydatów, mających ukończonych 7 klas szkoły podstawowej.

6. Dla kandydatów o niższym przygotowaniu, którzy nie przekroczyli 16 lat życia, można tworzyć jednoroczną klasę wstępną uzupełniającą przygotowanie uczniów w zakresie szkoły podstawowej. Liczba uczniów w klasie musi wynosić co najmniej 25.

W razie zgłoszenia się mniejszej liczby kandydatów w wieku poniżej lat 16, zatrudnionych zawodowo, albo w razie zgłoszenia się kandydatów z przekroczonym 16 rokiem życia, nie mających ukończonych 7 klas szkoły podstawowej, kandydatów tych należy przyjąć do klasy pierwszej średniej szkoły zawodowej z warunkiem złożenia egzaminu z zakresu 7 klas szkoły powszechnej do końca roku szkolnego 1948/49.

Należy zatroszczyć się o zorganizowanie dla tej młodzieży pomocy w przygotowaniu się do złożenia wspomnianego egzaminu.

7. Jeżeli w szkole zbierze się grupa kandydatów (co najmniej 25), którzy ukończyli 17 lat życia, zaawansowanych w pracy zawodowej, można tworzyć dla nich specjalne ciągi skrócone. Program tych ciągów, przy zachowaniu 18 godzin nauki tygodniowo, opracowuje dyrekcja szkoły, a zatwierdza Kuratorium Okręgu Szkolnego.

8. Publiczne średnie szkoły zawodowe obowiązane są przyjąć wszystkich zgłaszających się kandydatów, którzy odpowiadają warunkom wymienionym w niniejszym zarządzeniu.

Dyrekcje szkół obowiązane są badać, czy wszyscy zatrudnieni młodocianie uczęszczają do publicznej średniej szkoły zawodowej (kontakt z inspektorem pracy i urzędem zatrudnienia, samorządem gospodarczym, zjednoczeniami i zrzeszeniami przemysłowymi).

W razie braku miejsc w publicznych średnich szkołach zawodowych młodzież nie pracująca winna być zwolniona od obowiązku uczęszczania do publicznej średniej szkoły zawodowej.

9. Publiczne średnie szkoły zawodowe powinny być organizowane dla określonych zawodów lub grup zawodowych, a dopiero w razie niemożliwości utworzenia szkół specjalizujących, można tworzyć szkoły lub klasy ogólnozawodowe. Szkoły średnie zawodowe są w zasadzie koedukacyjne.

10. W publicznych średnich szkołach zawodowych liczba godzin nauki dla każdej klasy musi wynosić 18 godzin tygodniowo. Szkoły nie mogą prowadzić nauki w niższym wymiarze godzin. Nie wolno stosować wymiaru godzin wyższego, niż to przewidują obowiązujące siatki godzin.

11. Nauka w publicznych średnich szkołach zawodowych powinna odbywać się w godzinach dziennych, w szczególnych wypadkach Kuratorium może udzielić szkole na przeciąg jednego roku zezwolenia na przeprowadzenie nauki w godzinach wieczorowych.

b) Gimnazja zawodowe.

1. Gimnazja zawodowe, przeznaczone dla młodocianych, podlegają z początkiem roku szkolnego 1948-49 reorganizacji na licea zawodowe nowego ustroju.

Rodzaje i szczegółowa organizacja nowych liceów zawodowych zostanie podana Kuratorium oddzielnie, po opracowaniu nowego ustroju.

2. Gimnazja zawodowe dla dorosłych zachowują w roku szk. 1948-49 dotychczasową organizację i mogą otwierać klasy pierwsze.

3. Wymienione w punkcie 1 gimnazja zawodowe 3-letnie i 4-letnie, reorganizowane na licea zawodowe nowego ustroju, nie otwierają w r. szk. 1948-49 klas pierwszych, prowadzą natomiast dotychczasowe klasy wyższe (kl. II — III lub II — IV).

4. W miejscowościach, w których zorganizowano w latach ubiegłych lub w roku szk. 1947-48 równoległe publiczne średnie szkoły zawodowe z własnymi warsztatami (np. krawieckie) i gimnazja zawodowe tej samej branży, Kuratoria zbadają istotną potrzebę istnienia obok siebie szkół tej samej branży i stopnią, spełniających te same zadania i zlikwidują szkołę zbędną drogą komasacji.

c) Licea zawodowe 2 i 3-letnie o podbudowie gimnazjum ogólnokształcącego starego ustroju (mała matura).

1. W roku szkolnym 1948-49 należy nadal uruchamiać klasy pierwsze liceów, których organizacja opiera się na ustawie ustrojowej z r. 1932 i dotychczasowych statutach liceów.

2. W roku 1948-49 zezwala się na przyjmowanie młodzieży starszej niż przewidują statuty liceów.

3. Przy liceach zawodowych dawnego ustroju mogą być tworzone klasy wstępne (jednoroczne) dla młodzieży, która nie ma odpowiedniego przygotowania, a ma powyżej 17 lat. Zadaniem tych klas jest uzupełnienie ogólnego przygotowania młodzieży. Kandydaci do klas wstępnych powinni złożyć egzamin sprawdzający z języka polskiego, matematyki i fizyki. Egzaminy te w szkołach niepaństwowych powinny odbywać się pod kontrolą delegata Kuratorium.

4. Do liceów dawnego ustroju mogą być przyjmowani absolwenci średnich szkół zawodowych na podstawie egzaminu sprawdzającego z języka polskiego i matematyki oraz dowodu stwierdzającego ukończenie praktycznej nauki zawodu lub odbycie co najmniej dwuletniej praktyki zawodu. W razie wątpliwości może być przeprowadzony egzamin sprawdzający z zakresu wiadomości nabytych w czasie praktyki.

Dla kandydatów wykazujących brak wiadomości z języka obcego, nauczanego w liceum, należy organizować w klasie pierwszej specjalne grupy językowe dla uzupełnienia materiału naukowego.

Absolwenci średnich szkół zawodowych, którzy nie odbyli praktycznej nauki zawodu (w zakładach pracy lub we własnych warsztatach szkolnych), ani nie odbyli wymaganej praktyki zawodowej, mogą być przyjmowani do klas wstępnych liceów zawodowych.

d) Licea zawodowe nowego ustroju oparte na 7 klasach szkoły podstawowej.

1. W miejsce I klasy gimnazjów zawodowych z 3 lub 4-letnim okresem nauczania należy otworzyć kl. I liceów nowego ustroju dla tych samych zawodów.

Zasady organizacji liceów zawodowych różnych typów nowego ustroju zostaną podane oddzielnie.

2. Ministerstwo Oświaty przystąpiło do opracowania planów godzin i programów nauki nowych liceów, które zostaną nadesłane Kuratorium O. S., o ile możliwości przed rozpoczęciem roku szkolnego.

Do czasu nadesłania programów należy czasowo opierać się na stosowanych dotąd programach gimnazjów zawodowych o podbudowie 7 kl. szkoły podstawowej.

3. Przyjęcia do liceów zawodowych nowego ustroju odbywają się na podstawie egzaminu sprawdzającego z j. polskiego i matematyki.

W przypadku, gdy liczba kandydatów zakwalifikowanych do przyjęcia przekracza liczbę wolnych miejsc, należy dać pierwszeństwo kandydatom, którzy wykazali lepsze przygotowanie.

4. Przy liceach zawodowych nowego ustroju nie należy organizować klas wstępnych.

e) Licea zawodowe otwarte w r. szk. 1947/48 na podstawie 8 kl. szkoły podstawowej.

1. Licea zawodowe z 4-letnim okresem nauczania, otwarte w r. szk. 1947/48 na podstawie 8 klas szkoły podstawowej, przekształcają się na licea nowego ustroju tych samych zawodów.

2. Uczniowie kl. I tych liceów, którzy uzyskają promocję do kl. II, automatycznie przechodzą do kl. II liceów nowego ustroju.

f) Szkoły niższe.

Istniejące dotąd w niektórych miejscowościach szkoły niższe zachowują swoją organizację. W r. szk. 1948/49 należy zbadać szczegółowo stan tych szkół i zaproponować ich reorganizację na średnie szkoły zawodowe, licea lub szkoły przysposobienia zawodowego.

g) Szkoły przysposobienia zawodowego.

1. W r. szk. 1948/49 mogą być tworzone szkoły przysposobienia zawodowego według dotychczasowych zasad organizacyjnych.

2. Jednoroczne szkoły przysposobienia zawodowego mogą być tworzone przy publicznych średnich szkołach zawodowych dla młodzieży nie pracującej, która nie posiada jeszcze warunków przyjęcia do pracy (wiek).

3. Absolwentów jednorocznych szkół przysposobienia zawodowego I stopnia można przyjmować do II klasy średnich szkół zawodowych o tym samym kierunku programowym, a przy różnych kierunkach, po złożeniu egzaminu z różnicy programów.

h) Szkoły (klasy) zawodowe dla dorosłych.

Dla osób dorosłych można organizować średnie szkoły zawodowe, gimnazja zawodowe i licea dawnego ustroju albo klasy dla dorosłych w szkołach zawodowych dla młodocianych dawnego ustroju.

Do średnich szkół (klas) zawodowych dla dorosłych oraz gimnazjów zawodowych dla dorosłych można przyjmować kandydatów z ukończonym 18 rokiem życia, a do liceów zawodowych kandydatów z ukończonym 20 rokiem życia.

Do średnich szkół (klas) zawodowych przyjmuje się zatrudnionych oraz osoby, które odbyły praktyczną naukę zawodu lub co najmniej dwuletnią praktykę zawodową. Nauka dla tych kandydatów trwa od 1½ do 2 lat przy 18 godzinach lekcyjnych.

Praktyki zawodowej nie wymaga się od kandydatów, którzy rozpoczęli naukę zawodu

po ukończeniu lat 18 i odbywają ją w skróconym czasie zgodnie z rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 22. X. 1947 r. o wyjątkowym skróceniu czasu nauki (terminu) pracy (praktyki) czeladniczej w przemysłach rzemieślniczych (Dz. U. R. P. nr 65, poz. 380).

Ukończenie średniej szkoły zawodowej dla dorosłych daje absolwentom uprawnienia przewidziane dla kończących publiczną średnią szkołę zawodową.

Nauka dla dorosłych na stopniu gimnazjalnym trwa:

- a) dla osób nie zatrudnionych 2 lata przy pełnym wymiarze godzin nauki tygodniowo przewidzianym dla młodocianych;
- b) dla osób zatrudnionych 3 lata, przy wymiarze 20 godzin tygodniowo.

Nauka dla dorosłych na stopniu licealnym według dawnego ustroju trwa:

- a) dla osób nie zatrudnionych od 1½—2½ lat przy pełnym wymiarze godzin;
- b) dla osób zatrudnionych od 2 do 3 lat przy wymiarze 20 godzin tygodniowo.

Nauka w szkołach (klasach) zawodowych dla dorosłych odbywa się na podstawie programów wydanych przez Ministerstwo Oświaty. W przypadku otwierania szkoły (klasy) zawodowej dla dorosłych, dla której Ministerstwo nie wydało programów, należy do wniosku o otwarcie szkoły dołączyć projekt programu, który podlega zatwierdzeniu Ministerstwa Oświaty.

Nie wolno w liceach (klasach) zawodowych dla dorosłych zatrudnionych prowadzić nauki w wymiarze godzin przewidzianym dla młodocianych ze względu na zbyt duże przeciążenie uczniów nauką.

Otwarcie państwowej szkoły (klasy) zawodowej dla dorosłych podobnie jak i szkół młodocianych, wymaga zgody Min. Oświaty.

i) Egzaminy dla eksternów.

Egzaminy dla eksternów w zakresie średnich szkół zawodowych, gimnazjów i liceów zawodowych mogą nadal odbywać się na podstawie obowiązujących przepisów. Egzaminy mogą być organizowane tylko przy odpowiednich szkołach państwowych lub publicznych, a w braku tych szkół, przy szkołach niepaństwowych z uprawnieniami szkół państwowych.

j) Kursy zawodowe.

W okresie głębokich i na szerszą skalę dokonywanych przemian gospodarczych, konieczności uzupełnienia kadr zawodowych oraz rozbudowy przewidzianej w Planie Odbudowy Gospodarczej, dużego znaczenia nabierają formy skróconego i pozaszkolnego kształcenia zawodowego.

Kursy zawodowe mogą być organizowane przez szkoły zawodowe, przez organizacje społeczne lub gospodarcze, przez zakłady pracy, albo przez osoby prywatne. Kursy państwowe

mogą być tworzone jedynie na podstawie decyzji Ministerstwa, na podstawie zatwierdzonego budżetu i programu. Programy kursów niepaństwowych zatwierdza Kuratorium Okręgu Szkolnego.

Kuratoria powinny zatroszczyć się:

- a) o należyłą ewidencję kursów zawodowych;
- b) o nadzór nad kursami i to zarówno nad ich stroną naukową jak i wychowawczą,
- c) o koordynację akcji kursowej prowadzonej przez różne czynniki.

Doceniając celowość szerokiej rozbudowy akcji kursowej, Kuratoria powinny stanowczo przeciwdziałać niesolidnej inicjatywie, nie zapewniającej uczestnikom kursów odpowiednich warunków i wyników pracy.

Na poparcie zasługuje organizowanie kursów wędrownych, sięgających do mniejszych ośrodków miejskich i na wieś, celem podniesienia poziomu zawodowego ludności w tych ośrodkach.

Wobec dużej rozbudowy kształcenia kursowego niezbędne jest powierzenie nadzoru nad kursami specjalnemu wizytatorowi.

Kuratoria założą ewidencję kursów zawodowych swego okręgu i zorganizują nadzór nad kursami w myśl okólnika nr 2 z 21 stycznia 1948 r. (Dz. Urz. Min. Ośw. nr 1, poz. 5).

Ministerstwo oczekuje możliwie pełnej realizacji w r. szk. 1948/49 przepisów zawartych w tym okólniku.

III. Zakładanie i prowadzenie niepaństwowych szkół zawodowych

1. Wydawanie orzeczeń na zakładanie niepaństwowych szkół zawodowych, w myśl ustawy z dnia 11 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. nr 33, poz. 343), należy do Kuratorów O. S., z uwagi jednak na potrzebę koordynacji ogólnej sieci szkół zawodowych projekty tworzenia niepaństwowych szkół zawodowych należy przed wydaniem orzeczeń podawać do wiadomości Ministerstwa Oświaty.

2. Opracowywanie przesyłanych do Ministerstwa wniosków o nadanie niepaństwowym szkołom zawodowym uprawnień szkół państwowych lub publicznych powinno być oparte na gruntownym zbadaniu warunków, od których w myśl rozporządzeń z dnia 24. V. 1937 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr 6, poz. 170), z dnia 21. XI. 1938 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr 13, poz. 384) i z dnia 23 maja 1946 r. (Dz. Urz. Min. Ośw. nr 5, poz. 135) — zależy nadanie szkole uprawnień. Dotychczas składane w tych sprawach wnioski wskazują na pobieżność ich opracowania, liberalizm w ocenie warunków szkoły i niedostateczne zwracanie uwagi, czy szkoła istotnie spełnia rolę społeczno-gospodarczą, czy też służy raczej jako warsztat pracy zarobkowej nauczycieli lub dochodu dla przedsiębiorcy szkolnego. Wnioski o nadanie

uprawnień powinny opierać się na wynikach szczegółowej wizytacji, przy czym wnioski, odpowiadające warunkom określonym w wyżej wymienionych przepisach, powinny być przedkładane Ministerstwu najdalej do końca 1 półroczu szkolnego. Oprócz informacji o szkołach należy przysyłać Ministerstwu informacje o właścicielu szkoły, które mogłyby być przydatne przy ocenie wniosków.

IV. Rozbudowa szkolnictwa zawodowego w roku szkolnym 1948/49 a gospodarka kredytami

1. Rozbudowa szkolnictwa zawodowego może być realizowana tylko po przeprowadzeniu przez Kuratoria obliczenia, czy zwiększenie liczby szkół będzie miało pokrycie w kredytach. Co do wysokości tych kredytów na dalsze kwartały Kuratoria powinny brać zasadniczo za podstawę wysokość sum przyznawanych dotychczas kwartalnie na wydatki personalne, przyznane etaty i kredyty na wydatki rzeczowe oraz sumy kredytu inwestycyjnego.

Ministerstwo czyni starania o zwiększenie kredytów za okres od 1. 9. do 30. 12. 1948 r. i po ich uzyskaniu powiadomi natychmiast Kuratoria, które wówczas będą mogły odpowiednio rozszerzyć swoje plany organizacyjne.

2. Kuratoria otrzymają osobno wykazy projektowanych do otwarcia w r. 1948/49 szkół, których założenie Ministerstwo akceptuje. Szkół nie uwzględnionych w tych wykazach nie należy zakładać bez uprzedniego uzgodnienia z Ministerstwem. Zastrzeżenie to nie dotyczy obowiązkowych publicznych średnich szkół zawodowych. Nowe szkoły tego typu należy zakładać w przypadkach, gdy do kl. I na rok szkolny 1948/49 zgłosi się co najmniej 25 młodocianych zatrudnionych.

W braku kredytów na otwarcie szkół państwowych otwarcie tych szkół musi ulec odroczeniu do następnego roku szkolnego 1949/50. W pilnych przypadkach otwarcie nowej szkoły państwowej będzie mogło nastąpić również w terminach 1. I. 1949 r., od którego to dnia można liczyć na zwiększenie kredytów w nowym budżecie. Na termin 1. I. 1949 można odroczyć zwłaszcza, w razie braku kredytów, otwieranie nowych obowiązkowych klas i szkół średnich zawodowych dla młodzieży, dla której odroczenie nauki na termin od 1. IX. 1949 r. oznaczałoby zbyt dużą stratę czasu w nauce zawodu.

W roku 1948/49 Kuratoria będą nadal badać potrzebę zakładania lub reorganizacji szkół zawodowych w następnych latach i przedstawiać odpowiednie wnioski Ministerstwu. Wnioski takie na rok szkolny 1949/50 powinny wpłynąć do Ministerstwa do dnia 15 marca 1949 r.

3. Kuratoria mogą uzyskać we własnym zakresie dodatkowe rezerwy pieniężne na pokrycie wydatków związanych z tworzeniem nowych klas i szkół zawodowych na drodze rewizji dotychczasowej gospodarki kredytami i wy-

gospodarowania oszczędności w etatach i godzinach.

To wygospodarowanie dodatkowych rezerw na odcinku szkolnictwa zawodowego może być dokonane np.:

a) Przez ściślejsze planowanie wydatków i pełne wykorzystanie kredytów budżetowych roku 1948; doświadczenia z lat ubiegłych wykazały, że co rok z końcem grudnia pozostają nie wykorzystane znaczne kredyty, a jednocześnie potrzeby szkół nie znajdują pokrycia wskutek błędów w gospodarowaniu kredytami.

b) Przez taką rewizję organizacji szkół, liczebności młodzieży w klasach, podziału klas na grupy, aby w konsekwencji przeciętna liczba uczniów przypadająca na jednego, w pełni zatrudnionego nauczyciela uległa podwyższeniu.

Ponieważ obciążenie nauczyciela uczniami jest w szkolnictwie zawodowym stosunkowo małe, uzyskanie rezerw przez podwyższenie tego obciążenia w granicach umożliwiających realizację programu nauki jest możliwe. W tym celu należy:

aa) dokonać obliczenia tego obciążenia w poszczególnych szkołach i zbadać możliwości jego zwiększenia w granicach dopuszczalnych z punktu widzenia dydaktycznego;

bb) skasować dodatkowe godziny lekcyjne i przedmioty nie przewidziane obowiązującymi programami nauki;

cc) przestrzegać, aby do I klas średnich szkół zawodowych przyjmowano co najmniej 25 uczniów oraz dążyć do podniesienia liczby uczniów w I klasach szkół zawodowych typu zasadniczego do 45 uczniów; odstępstwa od tych norm dopuszczalne są tylko ze względów lokalowych lub innych ważnych przyczyn organizacyjnych i wymagają należytego uzasadnienia wobec Kuratorium O. S.; zbadać prawidłowość podziału klas na grupy do ćwiczeń (podział ten może nastąpić tylko wówczas, gdy nauka szkolna wymaga metody ćwiczeniowej, szkoła posiada urządzoną pracownię), przy czym, co do liczebności grup, należy tworzyć grupy maksymalne, na jakie pozwalają względy dydaktyczne;

dd) skontrolować liczebność klas starszych i, jeżeli klasy te są mało zaludnione, a istnieje możliwość komasowania oddziałów równoległych w tej samej klasie lub klas (oddziałów) równoległych w szkołach tego samego rodzaju, branży i stopnia w jednej miejscowości lub sąsiednich miejscowościach, ale w zasięgu bliskiego i łatwego dostępu, komasację taką należy przeprowadzić; ze względu na to, że w niektórych średnich szkołach zawodowych klasy starsze są bardzo nieliczne i stan uczniów wynosi 50 proc., a nawet i mniej stanu wymaganego, należy w drodze wyjątku w roku szk. 1948/49, gdy komasacja oddziałów w sposób przewidziany w części pierwszej te-

go ustępu okaże się niemożliwa, łączyć na wspólną naukę klasy drugie i trzecie, organizując naukę łączną; przypadki takie należy zgłosić do Ministerstwa zaraz z początkiem roku szkolnego z informacją, jakie zastosowano środki mające na celu złagodzenie ujemnego wpływu takiego łączenia na ostateczne wyniki nauki.

ee) komasować szkoły o małej liczbie uczniów jeżeli szkoły takie istnieją w bliskim sąsiedztwie, a służą tym samym celom (np. średnie szkoły zawodowe z własnymi warsztatami i gimnazja zawodowe tej samej branży; szkoła handlowa męska i żeńska tego samego stopnia itd.).

Kuratoria powinny zwrócić uwagę na przyjmowanie w niektórych przypadkach do średnich szkół handlowych (doksztalcających) zbyt dużej liczby młodzieży nie pracującej, dla której nie ma możliwości zorganizowania praktycznej nauki zawodu; należy stosować zasadę, że do średnich szkół handlowych (doksztalcających) przyjmuje się młodzież istotnie pracującą (kontrola zaświadczeń pracy), a młodzież chwilowo nie pracującą w takich granicach, w jakich możliwe będzie w ciągu roku szkolnego, staraniem rodziców, młodzieży i szkoły, umieszczenie młodzieży na nauce w odpowiednich zakładach pracy.

c) Rewizję przydziałów etatów i godzin (nadliczbowych, kontraktowych) na cele inne niż bezpośrednie wykonanie programu nauki w ramach obowiązujących siatek godzin i cofnięcie przydziałów niewłaściwych, rewizję przydziału etatów szkołom i instytucjom niepaństwowym i zgłoszenia wniosków co do ewentualnego cofnięcia tego przydziału.

d) Wykorzystanie etatów i kredytów zaoszczędzonych w niektórych Okręgach wskutek przekazania innym Ministerstwom szkół rolniczych i niektórych przemysłowych, liczbę etatów i wysokość kredytów zaoszczędzonych z tego tytułu należy zgłosić do Ministerstwa do dn. 30. VI. 1948 r.

e) Rewizję zasad przyznawania dodatku dla wybitnych specjalistów w kierunku zmniejszenia rozpiętości płac pomiędzy nauczycielami płatnymi za godziny, a płatnymi z pełnych etatów i uwzględnianie tych zasad przy składaniu wniosków w tych sprawach.

Wskazane przykłady nie wyczerpują wszystkich możliwości oszczędnościowych i Kuratoria, po dokładnej analizie, niewątpliwie znajdują ich więcej.

4. W związku z gospodarką kredytami Ministerstwo zauważa ponadto, że analiza wydatków na płace nauczycieli szkół zawodowych wykazuje, że wydatki na wynagrodzenie nauczycieli zatrudnionych w częściowym wymiarze godzin, są większe od wydatków łącznych na wynagrodzenie nauczycieli mianowanych i kontraktowych zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin. Wobec tego, że kredyty na wy-

nagrodzenie nauczycieli kontraktowych płatnych od godzin są szczupłe, należy poddać rewizji dotychczasowy stan rzeczy i dążyć do oparcia nauczania w szkolnictwie zawodowym na nauczycielach zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin, co da pewne oszczędności budżetowe.

Ministerstwo wskazuje na konieczność szczególnej dbałości o racjonalną gospodarkę kredytami w szkolnictwie zawodowym, ze względu bowiem na wielką różnorodność organizacyjną tych szkół Ministerstwo, nie mając wystarczających danych organizacyjnych, na trafia na trudności w kontroli centralnej.

C. Nauczanie i wychowanie

I. Realizacja programów nauki.

(Niektóre wskazówki na tle często spotykanych braków).

1. Nauczanie w szkołach zawodowych wszystkich grup i stopni ustroju przedwojennego musi odbywać się na podstawie znajdujących się w posiadaniu szkół programów. Programy te w miarę potrzeby powinny być przez szkoły aktualizowane i dostosowywane do współczesnej rzeczywistości.

Nauczanie w liceach zawodowych nowego ustroju, do czasu dostarczenia szkołom przez Ministerstwo nowych programów, należy oprzeć na zaktualizowanych programach 3-letnich gimnazjów zawodowych (kl. I).

2. W przypadkach, w których zachodzi konieczność wprowadzenia zmian w programach, podyktowana potrzebą przystosowania programów do zmienionych warunków gospodarczych lub do aktualnego doboru młodzieży, dyrekcje szkół winny wystąpić do Kuratoriów O. S. z uzasadnionym wnioskiem, który Kuratoria przysyłają z własną opinią do decyzji Ministerstwa. Każda szkoła zawodowa obowiązana jest śledzić rozwój właściwego dla niej działu życia gospodarczego i występować w razie potrzeby do władz szkolnych z inicjatywą co do przystosowania programu szkoły do tego rozwoju.

3. Wobec często spotykanych braków w zakresie kontroli wykonania programów nauki Ministerstwo przypomina, że program nauczania każdego przedmiotu powinien być wpisany do dziennika lekcyjnego własnoręcznie przez nauczyciela danego przedmiotu z zaprojektowaniem podziału materiału na poszczególne okresy i miesiące nauczania.

Odbyte lekcje powinny być wpisywane do dziennika czarnym atramentem, możliwie szczegółowo w miarę toku nauki.

Niedopuszczalne jest wpisywanie odbytych lekcji sumarycznie co pewien okres czasu, używanie do wpisywania ołówka lub kolorowego atramentu, stosowanie skrótów beztreściwych dla określenia przedmiotu lekcji.

4. W roku szkolnym 1948/49 należy rozpocząć naukę pod hasłem ostatecznej likwidacji wernbalizmu.

W nauce poszczególnych przedmiotów należy uwzględniać pokazy, ćwiczenia, stosować tablice poglądowe, wykresy, wyświetlania obrazów, używać map, norm, wzorów, schematów i dokumentów organizacyjnych z praktyki itp. Do każdego przedmiotu należy planowo i systematycznie gromadzić materiały ćwiczeniowe i poglądowe, przechowywać je starannie i stale celowo wykorzystywać w nauczaniu.

Wykonywanie szkiców podczas wykładów, dyktowanie objaśnień należy zredukować do niezbędnego minimum. Rysunki i szkice więcej skomplikowane, wykonanie których wymaga dużo czasu, należy w miarę możliwości przygotować na powielaczu lub innym sposobem i rozdać uczniom. Zbiór takich rysunków i szkiców wraz z krótką treścią objaśniającą, będzie stanowić cenny materiał uzupełniający pomoce naukowe, dając jednocześnie uczniom możliwość powtórzenia przerobionego materiału w domu.

Należy zwiększyć starania o zorganizowanie i rozbudowę pracowni, gabinetów, warsztatów szkolnych i zaopatrzenie bibliotek szkolnych.

Ministerstwo zwraca uwagę, że kredyty budżetowe oraz kredyty inwestycyjne, przydzielane szkołom państwowym, dają praktyczną możliwość ciągłej poprawy techniczno-naukowych warunków pracy szkół.

Szkoły niepaństwowe powinny część swego budżetu przeznaczać na pracownię, warsztaty i pomoce naukowe.

5. Inicjatywa i starania niektórych dyrektorów i nauczycieli oraz planowość zakupów dokonanych przez niektóre Kuratoria O. S. posunęły akcję wyposażenia szkół znacznie na przód.

Aby akcji tej nadać więcej planowości, Kuratoria O. S. winny opracować oddzielnie dla każdego działu szkolnictwa zawodowego krótkookresowe plany zaopatrzenia szkół w pomoce naukowe, pracownię i warsztaty.

Przy opracowywaniu takiego planu wizytatorzy poszczególnych działów szkolnictwa zawodowego powinni zapewnić sobie współpracę dyrektorów i nauczycieli specjalistów w zakresie poszczególnych przedmiotów.

Posiadanie racjonalnego planu zaopatrzenia szkół da Kuratorium możliwość wyzyskania do maksimum przydzielanych na ten cel kredytów.

6. Ministerstwo prowadzi prace nad ustaleniem typowego wyposażenia szkół (warsztaty, pracownię, laboratoria) i wyniki tych prac ułatwią z biegiem czasu Kuratorium planowe zaopatrywanie i wyposażenie szkół zawodowych.

Osobno należy zwrócić uwagę na zaopatrzenie szkół w biblioteki, a młodzieży w obowiązujące podręczniki. Szkoły obowiązane są śledzić rynek wydawniczy i posiadać wykazy wydawanych i ważnych dla szkoły książek i podręczników, co ułatwi racjonalny dobór nabywanych wydawnictw.

7. Nauczanie **praktyczne zawodu** w szkołach przemysłowych należy oprzeć na metodzie produkcyjnej.

Stosowanie metody ćwiczeniowej, często nazywanej w szkołach metodą czynnościową, jest dopuszczalne tylko w I półroczu pierwszego roku nauczania i powinno mieć na celu zapoznanie ucznia z narzędziami obróbki ręcznej, celem i sposobem ich użycia, postawą przy pracy, zasadami i prawidłowością wykonywanych ruchów.

Pogłębianie tych wiadomości i nabycie niezbędnej wprawy i biegłości następuje w ciągu całego czasu pobytu w szkole.

Proces ten dokonuje się w sposób niespostrzegalny dla samego ucznia w pracy wytwórczej, żywej, budzącej zainteresowanie i stawiającej przed uczniem co chwila nowe zagadnienia, które przyzwyczajają się rozwiązywać samodzielnie pod czujną i troskliwą opieką swego nauczyciela zawodu.

Uczeń wyszkolony w produkcji daje większą gwarancję praktycznego opanowania zawodu i tym samym przydatności w życiu gospodarczym.

Przy dobieraniu produkcji i ustalaniu jej planu na rok szkolny należy pamiętać o tym, że sama produkcja nie jest celem szkoły, a tylko jednym z ważniejszych środków praktycznego nauczania zawodu. Dobór produkcji co do rodzaju i ilości przedmiotów musi być tak dokonany, aby gwarantował uczniom możliwie wszechstronne wykształcenie warsztatowe, odpowiadał wyposażeniu technicznemu warsztatów i jego możliwościom produkcyjnym. Niedopuszczalne jest zatrudnianie uczniów dla celów produkcyjnych warsztatów szkolnych poza normalnym planem nauki.

Stosowanie metody produkcyjnej, jako metody nauczania, powinno w miarę możliwości być uwzględniane w szkołach przemysłowych wszystkich rodzajów.

8. Co dotyczy szkół handlowych, to dotychczas przeprowadzone badania zatrudnienia absolwentów wykazują, że tylko niewielki procent absolwentów szkół handlowych pracuje w przedsiębiorstwach prywatnych, natomiast około 55 proc. w zakładach gospodarki społecznej, co stwarza konieczność nastawienia nauki praktycznej i teoretycznej w szkołach handlowych w kierunku przygotowania do pracy w tej gospodarce.

Ministerstwo przygotowuje reorganizację i nowe programy szkół handlowych, zanim to jednak nastąpi, szkoły handlowe przez odpowiedni dobór tematów, przykładów i ćwiczeń, przez organizację wycieczek szkolnych, praktyk uczniowskich i nauczycielskich powinny w jak najszerszej mierze przystosowywać kształcenie do potrzeb gospodarki społecznej.

9. Przy nauczaniu w średnich szkołach zawodowych należy pamiętać, że uczniowie za-

trudnieni, uczęszczający do średnich szkół zawodowych, są na ogół przeciążeni pracą i nie rozporządzają wolnym czasem na obrabianie w domu zadanych lekcji, nauczyciel zatem powinien w ten sposób prowadzić lekcje, aby przerobiony materiał mógł być od razu w szkole opanowany i utrwalony przez ucznia. Nauczanie zawodowe w tych szkołach, przez dobór przykładów ilustrujących omawiane zagadnienia, tematów zadań, wypracowań, należy wiązać z pracą zawodową ucznia, gdyż ułatwi mu to zrozumienie i przyswojenie podawanych wiadomości.

10. Większą uwagę należy zwrócić na sposób kontroli wyników nauczania. Niedopuszczalne jest odpytywanie uczniów tylko przy końcu okresu klasyfikacyjnego lub klasyfikowanie na podstawie jednego wypracowania szkolnego. Odpytywanie uczniów, dyskusje na tematy związane z przerabianym materiałem programowym muszą być stosowane stale i w sposób ciągły jako środek nauczania, a nie wyłącznie kontroli, i łącznie z wynikami wypracowań i ćwiczeń powinny dostarczyć nauczycielowi dostatecznych podstaw do sklasyfikowania uczniów i wystawienia ocen okresowych.

11. We wszystkich szkołach zawodowych muszą być zwiększone starania o bardziej systematyczne realizowanie programów nauki, o doskonalenie metod nauczania, o stworzenie warunków ułatwiających młodzieży uczenie się, o podnoszenie poziomu i wyników nauki. Należy rozwijać w tym zakresie współpracę nauczycieli na terenie szkoły, współpracę szkół i propagowanie osiąganych pozytywnych rezultatów.

II. Rola warsztatów i pracowni szkolnych w wychowaniu młodzieży

Przeprowadzone wizytacje stwierdziły, że prace w warsztatach i pracowniach szkół zawodowych nie są uwzględniane w planach pracy wychowawczej i że plany te nie obejmują całokształtu życia szkolnego, nie tworzą całości i realizowane są fragmentarycznie.

Plan pracy wychowawczej, uzupełniony pracą na terenie organizacji młodzieżowych oraz akcją prowadzoną na terenie warsztatów i pracowni szkolnych, musi tworzyć jedną zharmonizowaną całość.

Personel warsztatowy, przekraczający w wielu przypadkach liczbę nauczycieli nauczania teoretycznego, nie bierze dostatecznego udziału w pracy wychowawczej i uważa, że obowiązek jego kończy się na nauce praktycznej zawodu i udziale w produkcji.

Ten stan rzeczy, sięgający tradycją czasów przedwojennych, musi ulec zmianie.

Praca w warsztatach i pracowniach szkolnych musi stać się jednym ze środków ukształtowania współczesnego człowieka pracy, a personel warsztatowy (nauczyciele zawodu i asystenci) muszą być wciągnięci do pracy wycho-

wawczej i traktować ją jako swój zaszczytny obowiązek nauczycielski.

W przypadkach, w których ze względu na brak obsady na niektórych stanowiskach w szkołach czy też z innych powodów, opracowanie planów pracy wychowawczej napotykać będzie na trudności, Kuratoria obowiązane są przyjść szkołom z pomocą przez danie szczegółowych wytycznych do planów i wskazanie środków realizacji.

Podczas zajęć w warsztatach i pracowniach należy zwrócić specjalną uwagę na wyrabianie w uczniach:

1. zamięłowania do porządku, czystości i systematyczności,
2. wytrwałości w pokonywaniu trudności,
3. dokładności w pracy,
4. ścisłego przestrzegania terminów,
5. poczucia odpowiedzialności,
6. umiejętności organizowania pracy w zespołach i grupach i wyrabianie zmysłu organizacyjnego,
7. dążenia do rywalizacji w pracy i zrozumienia istoty współzawodnictwa.

Wyrobiecie powyższych cech charakteru i dyspozycji psychicznych, tak potrzebnych współczesnemu człowiekowi pracy osiągnie się przez:

- a) Utrzymanie warsztatów i pracowni w należytym porządku i czystości oraz konserwowanie stanowisk roboczych, urządzeń technicznych i maszyn.

Do prac tych należy kolejno powoływać wszystkich uczniów (rozkład zajęć i dyżurów warsztatowych).

- b) Przez samą pracę warsztatową, która wyrabia w uczniach wytrwałość w pokonywaniu trudności i zdolność do trwałego wysiłku.

Praca w warsztacie i w pracowni musi być tak zorganizowana, aby uczeń wyraźnie widział jej cel oraz plan i środki działania.

Dla wszystkich poważniejszych prac warsztatowych musi być opracowany plan obróbki, którego celowość i uzasadnienie należy omawiać z uczniami w krótkich pogadankach instrukcyjnych.

Obowiązek ten spoczywa na nauczycielach nauki praktycznej zawodu i musi być kontrolowany przez kierownika warsztatów.

Plan obróbki, przez ustalenie kolejności operacji i zabiegów technologicznych, ma na celu skrócenie czasu obróbki i doprowadzenie jej do wyniku końcowego przy możliwie najmniejszym użyciu energii mechanicznej i pracy ludzkiej.

- c) Czynny udział uczniów klas starszych w pracach biura warsztatowego i współpracy przy projektowaniu, wykonywaniu rysunków i szkiców roboczych, opracowywaniu planów obróbki oraz sprawdzaniu i kalkulacji robót wykonywanych.

Należy dążyć do tego, aby uczniowie, w miarę nabywania potrzebnych wiadomości i do-

świadczenia uzyskiwali w pracy maksimum swobody i samodzielności, daje to bowiem pracującemu moralne zadowolenie, możliwość wyzicia się i ujawnienia własnej inicjatywy, wyrabia zmysł organizacyjny i poczucie odpowiedzialności.

Program pracy warsztatowej w klasach starszych musi uwzględniać w szerokim stopniu pracę w zespołach i grupach.

Ocena pracy ucznia pracującego w zespole nie może odchyłać się w znacznym stopniu od oceny pracy całego zespołu (solidarność zespołu).

Przy przydziale kilku grupom prac podobnych czy też identycznych należy inicjować współzawodnictwo pracy pomiędzy zespołami lub grupami, jeżeli te ostatnie posiadają warunki fizyczne, wyposażenie w narzędzia i przygotowanie bardzo zbliżone.

Współzawodnictwo w pracy na terenie szkoły nie może mieć na celu względów ekonomicznych, należy mu nadać charakter współzawodnictwa jakościowego, co przyczyni się do podniesienia jakości produkcji, a tym samym i do podniesienia poziomu nauki praktycznej zawodu.

Należy zwrócić specjalną uwagę na sprawę ocen pracy warsztatowej oraz sprawę wyznaczania uczniom czasu roboczego.

Przy ustalaniu ocen należy brać pod uwagę wiek ucznia, jego rozwój fizyczny, bardzo często trudne warunki dojazdu do szkoły itp.

Zbyt rygorystyczne, a tym bardziej nadmierne i nie uzasadnione wymagania zniechęcają uczniów do pracy i stwarzają nieufność i niechęć wzajemną pomiędzy uczniami a nauczycielami zawodu.

Dobrze pomyślana organizacja warsztatów, sprężyste funkcjonowanie biura warsztatowego, życzliwy i ojcowski stosunek nauczycieli zawodu do młodzieży i sprawiedliwa ocena pracy, usuną z życia warsztatowego objawy przymusu i traktowania zajęć jako zła koniecznego, stwarzając atmosferę entuzjazmu, wzajemnego zaufania i wiary w celowość wysiłków.

Bezpośredni udział uczniów w pracach biura warsztatowego, w projektowaniu i planowaniu obróbki, sprawdzaniu robót i w pracach zespołów wyrobi w młodzieży zdolność podejmowania decyzji, samodzielność myślenia, poczucie odpowiedzialności oraz zmysł organizacyjny w pracach zespołowych, to jest te wszystkie cechy, które obok wiedzy zawodowej stanowią największą wartość współczesnego człowieka pracy.

III. Kształcenie i doskonalenie kadr nauczycielskich

1. W r. szk. 1948/49 przewiduje Ministerstwo wzmocnienie akcji na odcinku doskonalenia kadr nauczycielskich szkół zawodowych. W związku z tym niezbędne jest opracowanie przez Kuratoria O. S. dokładnych danych o stanie kwalifikacji nauczycieli Okręgu i ustalenie okresowo-

odcinkowych planów uzupełnienia tych kwalifikacji, ażeby uniknąć przypadkowego, a więc mało celowego doboru nauczycieli dla różnych form ich doskonalenia.

2. Dotychczasowa organizacja ośrodków dydaktyczno-naukowych jest zbyt jednostronna. Ośrodki dydaktyczno-naukowe powinny być tworzone dla podstawowych przedmiotów wszystkich działów szkolnictwa. Szczególny nacisk w roku 1948/49 należy położyć na objęcie akcją szkół średnich zawodowych, zwłaszcza w mniejszych ośrodkach, których poziom organizacyjny i naukowy wykazuje największe braki.

Działalność kierowników ośrodków dydaktyczno-naukowych nie może ograniczać się tylko do sporadycznych konferencji, lecz powinna wyrażać się również w instruowaniu zainteresowanych nauczycieli w zakresie realizacji programu nauki w ośrodku i poza ośrodkiem, w informowaniu o ukazującej się literaturze i innych pomocach naukowych, organizowanie w braku podręczników opracowywania zastępczych skryptów itp.

Kierownik ośrodka powinien orientować się w stanie nauczania swego przedmiotu w zasięgu terenowym ośrodka i dążyć do podniesienia tego nauczania na właściwy poziom.

Realizacja okólnika o organizacji roku szkolnego 1947/48

Ministerstwo zauważa, że szereg zaleceń dotyczących organizacji i gospodarki szkół, zawartych w okólniku o organizacji szkolnictwa zawodowego w roku szkolnym 1947/48, zostało wykonanych tylko częściowo. Zalecenia, które nie zostały zmienione okólnikiem o organizacji roku szkolnego 1948/49, są nadal aktualne i powinny być realizowane w roku szkolnym 1948/49.

Minister

(—) Dr St. Skrzyszewski.

1 załącznik

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych
Z. N. P. Zarząd Główny

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu

Nr III — 23232/48

Dnia 9 czerwca 1948 r.

Dyrekcjom szkół zawodowych
wszystkich typów w Okręgu

powyżę podaję do wiadomości i przestrzegania podanych wytycznych przy organizowaniu roku szkolnego 1948/49.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) Dr Cz. Skopowski.

Poz. 105

**Kuratorium
Okregu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu.**

Dnia 3 czerwca 1948 roku.

Nr O. D.-22644/48.

**W sprawie organizacji roku
szkolnego 1948/49 w szko-
łach dla dorosłych.**

W związku z organizacją roku szkolnego 1948/49 w państwowych szkołach dla dorosłych, zechcą Inspektoraty Szkolne wydać zarządzenie kierownikom szkół powszechnych, aby młodzież szkolną, która nie ukończyła pełnej szkoły powszechnej, a przekroczyła 14 rok życia, przekazali natychmiast po zakończeniu roku szkolnego do państwowych szkół powszechnych dla dorosłych w tych miejscowościach, gdzie te szkoły istnieją.

Niezależnie od tego należy ogłosić zapisy do szkół dla dorosłych i to w ciągu miesiąca czerwca dla wszystkich tych osób, które nie mają ukończonej szkoły powszechnej, a nie uczęszczają do szkół zawodowych. Szczególny nacisk należy położyć na analfabetów. Semestrów VII nie należy przy szkołach uruchamiać.

Dążyć należy do tego, aby organizacja szkół mogła być dokonana zasadniczo w ciągu miesiąca lipca, co ułatwi Inspektoratom Szkolnym dokonanie obsady tych szkół przed dniem 1. IX. 1948 r.

Kuratorium przewiduje redukcję etatów nauczycielskich w państwowych szkołach powszechnych dla dorosłych w Toruniu, Bydgoszczy, Włocławku, Inowrocławiu i Grudziądzu, a powiększenie liczby etatów w innych szkołach, które dotychczas miały po jednym etacie, lub zupełnie etatów nie posiadały.

Brakującą liczbę godzin obsadzić należy w szkołach kontraktami w niepełnym wymiarze godzin. Kontrakty te należy zawrzeć wcześniej, aby nauczyciele mogli otrzymać pobory w miesiącu wrześniu.

Równocześnie Kuratorium likwiduje państwowe szkoły powszechne dla dorosłych w Wysokiej i Wyrzysku, pow. wyrzyskiego, ponieważ szkoły te, ze względu na socjalny skład uczniów (przeważnie rolnicy) nie mogą pracować przez cały rok.

Kuratorium skłonne jest uruchomić nowe szkoły powszechne dla dorosłych w Aleksandrowie Kujawskim i Sępólnie, o ile w miastach tych zaistnieją warunki do uruchomienia tych szkół. (Vidi statut szkół powszechnych dla dorosłych). W wypadku pozytywnym należy wystąpić do Kuratorium do dnia 31 lipca br. z wnioskiem o wydanie orzeczenia organizacyjnego.

Inspektoraty Szkolne zawiadamiają wszystkich nauczycieli będących na urloпах płatnych i bezpłatnych, a urlopowanych do pracy w or-

ganizacjach społecznych i oświatowych, aby wystąpili drogą służbową do Ministerstwa Oświaty o udzielenie im urlopów na nowy rok szkolny od 1. IX. 1948 r. — 31. VIII. 1949. Obok innych załączników do podania należy dołączyć pismo zarządu organizacji, że petent jest niezbędnym potrzebny do pracy pedagogicznej i oświatowej. (Dotyczy to uniwersytetów ludowych, powszechnych, organizacyj młodzieżowych itp.).

Kurator Okregu Szkolnego

(—) *Dr Czesław Skopowski.*

O t r z y m u j ą :

Inspektoraty Szkolne.

Poz. 106

O d p i s

**Kuratorium
Okregu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu**

Dnia 28 maja 1948 r.

Nr O — 21889/48.

**W sprawie terminowego
nadsyłania odpowiedzi
i sprawozdań urzędowych**

Wobec mnożących się wypadków zwlekania z udzielaniem odpowiedzi na pisma urzędowe, częstym przekraczaniem terminów przy nadsyłaniu żądanych sprawozdań i wyjaśnień, zwracam Inspektoratom Szkolnym, Dyrekcjom i Kierownictwom szkół uwagę, iż podane zjawiska świadczą wybitnie ujemnie tak o zdolności organizacyjnej osób odpowiedzialnych za sprawne i należyte funkcjonowanie kancelarii szkolnej, jak również w wielu wypadkach świadczą także o nieprzestrzeganiu przez wymienione osoby elementarnych zasad przyzwoitości.

Biorąc pod uwagę fakt, iż żądana od Dyrekcji i Kierownictw szkół odpowiedź czy sprawozdanie jest najczęściej ogniwem pośrednim w załatwieniu sprawy i niejednokrotnie brak jej uniemożliwia dalsze wywiązanie się z otrzymywanych poleceń wobec nadrzędnych władz przełożonych, polecam Inspektoratom, Dyrekcjom i Kierownictwom szkół na poruszone zagadnienie zwrócić szczególną uwagę w swej bieżącej pracy administracyjnej.

W pracy tej należy zawsze mieć na uwadze odnośne postanowienia przepisów kancelaryjnych, że „szybkie załatwienie sprawy jest równie ważne, jak załatwienie jej w sposób właściwy pod względem rzeczowym“.

Niezależnie od powyższego zawiadamiam, że w wypadku zwłoki z odpowiedzią względnie z nadsyłaniem sprawozdania, jeżeli z uwagi na pilność sprawy zaistnieje konieczność telefonicznego ponaglenia, koszt rozmowy telefonicznej zostanie w drodze zajęcia administracyjne-

go potrącony z uposażenia winnego zwłoki oby-watela Inspektora Szkolnego, Dyrektora wzgl. Kierownika szkoły lub zakładu.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) *Dr Czesław Skoporski*

Otrzymują:

Inspektoraty Szkolne, Dyrekcje
szkół średnich, ogólnokształc.,
Zakładów kszt. naucz., szkół za-
wodowych wszystkich typów oraz
zakłady wychowawcze w Okręgu.

Poz. 107

**Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu**

Nr O. — 20248/48
dnia 15 maja 1948 r.

**W sprawie zaopatrzenia
szkół w opał.**

Biorąc pod uwagę najdogodniejsze możliwo-ści zaopatrzenia szkół w opał w okresie letnim, polecam Inspektoratom Szkolnym oraz Dyrek-cjom i Kierownictwom wszystkich szkół i za-kładów wychowawczych w Okręgu zaopatrzyć podległe im szkoły i zakłady w opał na okres zimowy w nieprzekraczalnym terminie do koń-ca miesiąca sierpnia br. z tym, że 50 procent ogólnego zaopatrzenia zimowego winno być do-konane już do końca miesiąca czerwca br.

Sprawozdania o wykonaniu powyższego po-lecenia oczekuję do dnia 10 września br.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) *Dr Czesław Skopowski*

Otrzymują:

Inspektoraty Szkolne, Dyrekcje
szkół średnich wszystkich
typów oraz państw. domy dziecka
w Okręgu.

Poz. 108

**Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu**

Nr III — 20326/48
dnia 9 czerwca 1948 r.

**Współpraca urzędów zatrudnienia
ze szkołami zawodowymi.**

Do Dyrekcji wszystkich szkół i Kie-rownictw kursów zawodowych
w Okręgu.

Kuratorium O. S. podaje poniżej do wiado-mości wyciąg z pisma okólnego nr 49/48 Mini-sterstwa Pracy i Opieki Społecznej z dnia 24. 4. 1948 r.:

3) Współpraca ze szkołami zawodowymi i kursami powinna również iść w kierunku za-pośredniczenia do pracy przez urzędy zatrud-nienia (oddziały i instytucje zastępcze) absol-wentów tych szkół i kursów. W tym celu kie-rownictwo szkół (kursów) zawodowych powin-no powiadamiać urzędy zatrudnienia (oddziały i instytucje zastępcze) o terminie kończenia nauki, by już na 2—3 tygodnie przed tym uczniowie mogli się zarejestrować jako poszu-kujący pracy w swoim zawodzie.

4) Specjalną uwagę należy zwrócić na wszel-kiego rodzaju szkoły zawodowe i kursy, nawet przeprowadzane przez poszczególne zakłady pracy, nawiązując i utrzymując z nimi ścisłą i stałą współpracę.

Należy dążyć do zaprowadzenia zasady przyjmowania kandydatów na kursy przyspo-sobienia zawodowego oraz dokształcające wy-łącznie za pośrednictwem urzędu zatrudnienia (oddziału i instytucji zastępczej).

Urzędy i ich oddziały, przy których czynne są (wzgl. będą) poradnie zawodowe, powinny dążyć do nakłonienia kierownictwa wszystkich szkół zawodowych i kursów, by kandydaci, u-biegający się o przyjęcie do szkoły (kursu) z reguły przechodzili przez poradnie zawodowe.

W związku z powyższym Kuratorium O. S. poleca informować absolwentów szkół i kursów zawodowych o możliwościach kształcenia się w zawodzie i uzyskania pracy za pośredni-ctwem Urzędów Zatrudnienia.

Naczelnik Wydziału
(—) *F. Kozanecki*

Poz. 109

MINISTERSTWO OŚWIATY
Nr VI W — 1317/48.

Obchód „Dni Morza“ 1948 r.

O D P I S

Warszawa, dnia 31 maja 1948 r.

W dniach od 23 do 29 czerwca br. odbywać się będą uroczystości, związane z tradycyjnym „Świętem Morza“.

Imprezy te i uroczystości będą miały na ce-lu zbliżenie społeczeństwa do zagadnień mor-skich, zapoznanie ogółu z problematyką mor-ską, wyjaśnienie wielkiego znaczenia, jakie dla rozwoju gospodarczego i kulturalnego naszego kraju ma odzyskany szeroki pas wybrzeża mor-skiego.

W celu włączenia młodzieży szkolnej do ak-cji propagandowej i uświadamiającej, związa-nej z obchodem „Dni Morza“, poleca się na lekcjach nauki o Polsce i świecie współczes-nym, historii, lub języka polskiego omówić z młodzieżą zagadnienia związane z problema-tyką morską w naszej przeszłości i teraźniej-ści.

Wskazane jest również, by młodzież, w miarę możliwości, brała udział w uroczystościach i imprezach regionalnych i centralnych, związanych z obchodem „Dni Morza”.

Konspekt pogadanki okolicznościowej nadesłany zostanie oddzielnie.

Dyrektor Departamentu

(—) *Dr Z. Kormanowa.*

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych.

**Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu**

Dnia 4 czerwca 1948 r.

Nr O — 22393/48.

Sprawa: Obchód „Dni Morza” 1948 r.

Powyższe podaję do wiadomości i wykonania.

Wymieniony konspekt pogadanki zostanie nadesłany bezpośrednio po otrzymaniu go z Ministerstwa.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego

(—) *Stanisław Kubacki*

Naczelnik Wydziału.

Otrzymują:

Inspektoraty Szkolne,

Dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących,

Dyrekcje zakładów kształcenia nauczycieli,

oraz szkół zawodowych wszystkich typów w Okręgu.

Poz. 110

**Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
w Toruniu.**

Dnia 20 maja 1948 r.

Nr III — 20877/48.

**W sprawie poradnictwa
zawodowego.**

Do

Inspektoratów Szkolnych

w Okręgu.

Tak jak w latach ubiegłych należy zarządzić również w bież. roku szkolnym przeprowadzenie w czasie od 14 do 19 czerwca pogadań o wyborze zawodu z młodzieżą opuszczającą szkołę.

Materiał do pogadań zawierają:

1) Referat „O wyborze zawodu”, umieszczony w Dz. Urz. Kurat. O. S. P. nr 8 z dnia 15. V. 1946 r., poz. 141.

2) Odpowiednie audycje, które nadane zostaną przez radiostację w Toruniu

3) Informator dla absolwentów szkół powszechnych i gimnazjów, wydany przez Kur. O. S. P. w Toruniu.

4) Szkoły zawodowe Rzeczypospolitej Polskiej (Informator), wydany przez Sekcję Szkolnictwa Zawodowego Z. N. P.

5) Szkolnictwo Zawodowe Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

6) Broszura pt. „Ucz się rzemiosła”, wydana przez Zakład Doskonalenia Rzemiosła (Pom. Instytut Oświaty Zawodowej) w Toruniu.

7) Spisy szkół zawodowych należących do innych resortów, umieszczone w Dz. Urz. Kuratorium O. S. P. nr 4 i dalszych.

W pogadankach poleca się zwracać uwagę na wszystkie możliwości kształcenia zawodowego, nie tylko przez szkoły podległe Ministerstwu Oświaty lecz również przez szkoły prowadzone przez inne resorty jak Ministerstwo Przemysłu, Ministerstwo Rolnictwa, Ministerstwo Odbudowy, Ministerstwo Kultury i Sztuki i inne.

Wskazane jest zaprosić do wygłaszania pogadań przedstawicieli życia gospodarczego, związków zawodowych i Urzędów Zatrudnienia.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) *Dr Czesław Skopowski.*

Poz. 111

**KURSY WAKACYJNE DLA CZYNNYCH
NIEKWALIFIKOWANYCH NAUCZYCIELI**

W czasie od 5 do 31 lipca 1948 r. odbędą się w siedzibach Rejonowych Komisji Kształcenia Nauczycieli, a mianowicie: w Bydgoszczy, Chełmnie, Grudziądzu, Inowrocławiu, Toruniu, Tucholi, Włocławku i Wymiśle 4-tygodniowe kursy wakacyjne, w których winni wziąć udział obowiązkowo wszyscy niekwalifikowani nauczyciele zapisani w Rejonowych Komisjach. Uczestnicy otrzymują bezpłatnie mieszkanie i wyżywienie. Dla kandydatów z powiatu rypińskiego, którzy dopiero od kwietnia br. rozpoczęli kształcenie się, zorganizuje się kurs przy Inspektoracie Szkolnym w Rypinie.

Poz. 112

OGŁOSZENIE

Unieważnia się zagubioną legitymację szkolną nr 98 wystawioną przez Państw. Lic. i Gimn. im. Król. Jadwigi w Toruniu na nazwisko Bogumiła Olkiewicz, uczennica kl. II gimn.

Część nieurzędowa

Poz. 113

Florian Kozanecki

Naczelnik Wydziału K. O. S.

PRACA WYCHOWAWCZA SZKOŁY A PORADNICTWO ZAWODOWE

Zbliża się koniec roku szkolnego, dla większości naszej młodzieży chwila radosna, zapoczątkowująca okres beztroskich, zasłużonych wczasów. Jakże inne jednak chwila ta posiada znaczenie dla młodzieży, kończącej bądź to szkołę podstawową, bądź też gimnazjum ogólnokształcące. Dla tej części młodzieży jest koniec roku szkolnego wyjątkowo doniosłym momentem, w którym musi dokonać wyboru przyszłego zawodu. I w zależności od tego, czy wybór przyszłego zawodu był szczęśliwy lub nie, młody absolwent szkoły podstawowej wzgl. gimnazjum ogólnokształcącego będzie kiedyś zadowolonym, cenionym pracownikiem zawodowym lub też człowiekiem postawionym na niewłaściwym miejscu i czującym się wykołajonym malkontentem. Stąd wielka doniosłość poradnictwa zawodowego w pracy wychowawczej każdej szkoły ogólnokształcącej, a w szczególności w klasach kończących szkoły podstawowej oraz gimnazjum ogólnokształcącego.

Punktem wyjścia wszelkiego dzisiejszego poradnictwa zawodowego musi być zaznajomienie naszej młodzieży z historycznym faktem zmiany struktury społeczno-gospodarczej naszego kraju. Młodzież musi słyszeć, że kraj nasz przeobraża się w szybkim tempie z przestarzałego państwa urzędniczo-rolniczego o bardzo niskim dochodzie społecznym na nowoczesne państwo przemysłowo-rolnicze, gwarantujące swym obywatelom znacznie wyższą stopę życiową. Proces przeobrażania się Polski w tym kierunku nakłada na szkołę i nauczyciela wychowawcę obowiązki postawienia poradnictwa zawodowego na takim poziomie, który zredukowałby fakty błędnego wyboru zawodu do minimum.

W związku z rozwojem naszego przemysłu, handlu, transportu, komunikacji, szkolnictwa ogólnokształcącego i zawodowego i obrotu pieniężnego otwierają się przed młodzieżą nieznanne starszej generacji perspektywy owocnej pracy w wielu mało dotąd znanych zawodach. Wobec wielkiego zapotrzebowania na pracowników zawodowych o bardzo różnorodnej skali uzdolnień i zamiłowań istnieje dziś praktycznie możliwość, skierowania każdego polskiego chłopca i każdej polskiej dziewczyny na właściwe miejsce.

Konieczność przysposobienia milionowej armii kwalifikowanych młodych pracowników dla naszego życia społeczno-gospodarczego znajduje swój konkretny wyraz w coraz bardziej

zagęszczającej się sieci szkół zawodowych, kształcących młodzież w wielu kierunkach. W szlachetnym współzawodnictwie walczy ze sobą o palmę pierwszeństwa kilka resortów ministerialnych organizujących własne sieci szkół zawodowych, jak najlepiej dostosowanych do nowych potrzeb naszego gospodarstwa narodowego.

Zarówno co do ilości szkół jak i co do ich różnorodności, pierwsze miejsce zajmuje w Okręgu Szkolnym Pomorskim Ministerstwo Oświaty. Prowadzi ono 143 szkoły zawodowe, w tym 73 typu publicznych średnich zawodowych, 33 gimnazja zawodowe, 23 licea i 14 szkół typu niższego. Szkoły te obejmują bezmała wszystkie zawody, wykonywane w naszym województwie, za wyjątkiem zawodów rolniczych. Na poziomie gimnazjalnym wzgl. licealnym reprezentują one takie kierunki kształcenia zawodowego jak: mechaniczny, elektryczny, chemiczny, budowlany, mierniczy, drogistowski, administracyjny, spółdzielczo-handlowy, odzieżowy, krawiecki, stolarski i gospodarczy.

Na drugim miejscu wymienić należy sieć szkół zawodowych Ministerstwa Przemysłu i Handlu. Śród 19 szkół tego resortu na obszarze naszego województwa znajduje się 5 liceów, 7 gimnazjów i 7 szkół typu publicznych średnich zawodowych. Przygotowują one kwalifikowanych pracowników do przemysłu metalowego, elektrotechnicznego, drzewnego, konfekcyjnego, chemicznego, maszyn rolniczych, cukrowniczego, papierniczego, kawowego, obuwianego i gumowego. Na szkoły te warto zwrócić uwagę młodzieży, albowiem nie są one w tym stopniu przepełnione, jak szkoły Ministerstwa Oświaty i mogą wchłonąć jeszcze sporo młodzieży.

Pod względem ilości punktów szkolnych trzecie miejsce zajmuje sieć szkół zawodowych Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych. W jej skład wchodzi ogółem 17 zakładów naukowych, w tym 5 liceów, 11 gimnazjów i 1 szkoła typu publicznej średniej zawodowej. Są to szkoły kształcące w kierunku hodowlano-rolniczym, ogrodniczym, agrotechnicznym, gorzelniczym, rolniczo-rybackim, pszczelniczo-ogrodniczym i mleczarskim. Wobec zacofania kulturalno-gospodarczego naszej wsi, szkoły te mają do spełnienia wyjątkowo doniosłe zadanie. Niestety, ogół rodziców i młodzieży nawet na wsi nie docenia ich znaczenia i faktem jest, iż śród wszystkich szkół zawodowych cieszą się najmniejszą popularnością. W tym stanie rzeczy należy poświęcić im na pogawędkach o wyborze zawodu jak najwięcej miejsca, by wreszcie skończyć z tym niezrozumiałym zjawiskiem, iż tak pożyteczne i potrzebne szkoły walcą z brakiem frekwencji.

Z pozostałych resortów prowadzących własne szkolnictwo zawodowe wymieniamy jeszcze sieć szkół Ministerstwa Kultury i Sztuki z 10 zakładami naukowymi o kierunku bądź to muzycznym i dramatycznym bądź też sztuk pięknych.

Ministerstwo Odbudowy prowadzi w Toruniu Średnią Szkołę Rzemiosł Budowlanych, Ministerstwo Zdrowia Szkołę Pielęgniarek w Bydgoszczy, wreszcie Ministerstwo Komunikacji Liceum Metalowe przy Fabryce Sygnałów Kolejowych również w Bydgoszczy.

Szkół zawodowych na obszarze naszego okręgu wszystkich resortów razem wzięwszy jest 192, liczba naprawdę wysoka i imponująca! Gwarantuje ona naszej młodzieży piękne możliwości kształcenia zawodowego w najrozmaitszych kierunkach. Gęsta sieć szkół zawodowych wszelkich typów i stopni musi być przez naszą młodzież należycie wyzyskana. Nastąpi to wtedy, gdy grona nauczycielskie naszych szkół podstawowych i gimnazjów ogólnokształcących obok licznych swoich obowiązków wychowawczych spełnią jeszcze i obowiązek odpowiedniego skierowania każdego swego absolwenta na dalszą drogę kształcenia bądź to ogólnego bądź też zawodowego. Jeżeli absolwent na skutek właściwych mu uzdolnień i zamiłowań nadaje się raczej do szkoły zawodowej, należy wskazać mu tę szkołę zawodową, w której najlepiej będzie mógł rozwijać swoje psychofizyczne właściwości. Śród prac wychowawczych szkół w klasach kończących bezwzględnie nie może zabraknąć:

1. ustalenia specjalnych uzdolnień i zamiłowań każdego wychowanka,
2. stwierdzenia specjalnych właściwości fizycznych i psychicznych u poszczególnych uczniów, co umożliwi wskazanie im odpowiedniego zawodu i odpowiedniej szkoły zawodowej,
3. zaznajomienia młodzieży ze siecią szkół zawodowych w Okręgu,
4. zahamowania ślepego pędu do niektórych szkół zawodowych i spopularyzowania niedocenionych innych szkół,
5. nawiązania kontaktu z organizującymi się Urzędami Zatrudnienia, które będą umiały wskazać, jakie zawody są już przepełnione a które są jeszcze poszukiwane,
6. zaznajomienia dziewcząt z możliwościami kształcenia się w szkołach zawodowych nie tylko typu handlowego krawieckiego i gospodarczego, lecz nadto typu chemicznego, budowlanego, elektrycznego, drogistowskiego i innych.

Bez wykonania nakreślonych powyżej zadań w zakresie poradnictwa zawodowego praca wychowawcza szkoły będzie tylko połowiczna.

Poz. 114

K. Szostak.

CO W INTERNATACH NALEŻY ZMIENIĆ?

Widziałem w swoim życiu wiele internatów, sam prowadziłem kilka, ale nie znam do-

tychczas dwóch internatów podobnych do siebie. Mam tu na myśli, rzecz jasna, podobieństwo urządzeń życia wewnętrznego w internacie dla młodzieży szkolnej. Trudno tu o gotowy szablon, który można by stosować w różnych warunkach. Istnieje tylko ogólny schemat, który w rzeczywistości musi być wypełniony przez kierownika internatu, wychowawców i samą młodzież.

Pierwszą naczelną zasadą, bezwzględnie obowiązującą w internacie jest to, że internat czy bursa nie mogą odbiegać swoją organizacją wewnętrzną od atmosfery domu rodzinnego opartej na zaufaniu wychowanków do kierownika, wychowawców i współtowarzyszy. Wszelka urzędowość i sztywność (obecnie duszy słowiańskiej a działające u nas jako naleciałości popruskie) są szkodliwe w życiu internatu. Większość internatów, które poznałem w naszym Okręgu, to zwykłe hotele, domy noclegowe dla młodzieży, w których stosunek uczestnika do instytucji polega na zasadzie „płać, więc wymagam” lub na zasadzie „jak nie płacić?” Wytworzeniu się takiego stosunku sprzyjały hasła w rodzaju „Słuchaj, abyś umiał rozkazywać”, wywieszane w internatach. Tymczasem nie trzeba chyba dowodzić, że internat stanowić może potężne środowisko wychowawcze i to jest najważniejsza rola internatu. Zapewnienie młodzieży mieszkania i utrzymania to tylko materialne środowisko, w którym ma się rozwijać młody człowiek mądry życiowo i społecznie. Można to osiągnąć tylko wtedy, jeżeli stworzymy odpowiednie warunki tzn. tak urządzimy internat, że w świadomości wychowanka „ja i internat” będą stanowiły jedno a wszyscy mieszkańcy internatu będą zainteresowani funkcjonowaniem internatu jako ich wspólnego domu.

W internatach naszych jest niedobrze. O przyczynach tego stanu rzeczy trzeba mówić, aby nasze internaty i bursy stały się z domów noclegowych prawdziwymi domami młodzieży, których potencjonalne możliwości wychowawcze oswobodzone wpłyną na kształtowanie się nowego człowieka w Polsce Ludowej.

Zagadnienie organizacji życia internatowego młodzieży jest obszerne i wymaga dokładnego omówienia w szczegółach. Ogólnie tylko zaznaczę, że samorząd uczniowski stosowany w internatach stanowi dziś wypróbowaną metodę organizacji życia internatowego. Na tych doświadczeniach trzeba budować.

W artykule niniejszym pragnę dotknąć niektórych momentów w nadziei, że jeżeli nawet nie wywoła to dyskusji kierowników internatów i wychowawców, to przynajmniej spowoduje usunięcie z internatów pewnych urządzeń niezdrowych. Stwierdzono w rozmowach z młodzieżą, że nie zna ona zupełnie swoich internatów. Skąd to powstaje? Skądże młodzież ma znać internat, jeżeli nie dopuszcza się jej do poznania internatu jako środowiska wycho-

wawczego i internatu jako jednostki gospodarczej. Młodzież nie zna trosk i kłopotów internatu. Jest ona w internacie tylko przedmiotem i niczym więcej. Jako przedmiot nie zna regulaminu, bo najczęściej takiego nie ma. Nie można nazwać regulaminem internatu zestawienie godzin, co w jakich godzinach internista ma robić. Rozkład dnia pracy ucznia ujęty w godziny mówi tylko, kiedy co, ale nie mówi, jak. To jest rzecz najważniejsza. Toteż uczeń odrabia w określonym czasie narzucone mu czynności i to wszystko. Skutek takiego postawienia (bardzo wygodny) jest taki, że internista nie myśli o internacie, bo nie daje mu się sposobności do tego, i pozostaje obojętnym widzem życia internatowego. Budżet internatu, koszty wyżywienia, to dla ucznia sprawy niedostępne. Często uczeń nie wie nawet, że państwo kładzie co miesiąc na jego wyżywienie około 1000 zł w gotówce.

Tymczasem rzecz musimy odwrócić o całe 180°. Bez tego nie ruszymy z miejsca. Kierownik internatu i wychowawca muszą zrezygnować z dotychczasowego swego stanowiska, że tylko oni jako dorośli i jako „autorytety” urzędowe mają prawo do decydowania o wszystkim w internacie. Młodzież musi być dopuszczona do współudziału w tworzeniu życia internatowego. Nic w internacie o młodzieży bez młodzieży. To już nie reforma a rewolucja w życiu internatu. Trzeba raz zdecydować się na nią aby osiągnąć wyniki wychowawcze, do których chcemy dojść w internacie. W tej nowej sytuacji nic się zasadniczo nie zmieni, młodzież będzie robiła to, co dla celów wychowawczych kierownictwo i wychowawcy uznają za właściwe. Sztuką będzie tylko to, że młodzież cele dorosłych uzna za swoje i będzie je realizowała przy naszej pomocy jako swoje własne. A to zapewnia maksymalne wyniki pracy wychowawczej.

Internat jest domem młodzieży. Niechże uczeń jako mieszkaniec tego domu wie, że razem z kierownikiem i wychowawcami internatu musi dzielić ciężar urządzenia życia internatowego. Troski i radości dnia niech będą udziałem każdego mieszkańca internatu. To stworzy współpracę, o którą przede wszystkim chodzi i warunki wzajemnego wychowawczego oddziaływania.

Doświadczenie uczy, że młodzież potrafi lepiej rozwiązywać swoje sprawy i sprawniej niż to robią za nią dorośli. Człowiek dorosły czy młody, jeżeli chodzi o decydowanie o swoich sprawach, rozwiązuje je najlepiej w grupie i to wtedy, gdy w zbiorowej dyskusji następują rozwiązania wszystkich za i przeciw odnośnie rozwiązania problemu, jaki nam życie internatowe prawie codziennie nasuwa.

Jestem przekonany, że pewne zwyczaje stosowane w naszych internatach a urągające najelementarniejszym zasadom higieny, porządku i logiki, byłyby rozwiązane przez młodzież

sprawnie i szczęśliwiej niż przez dorosłych kierowników i wychowawców. Młodzież przeciwko praktykom, o których zaraz powiem, buntuje się, ale nie ma możliwości wypowiedzenia się, ponieważ nie pozwala na to autorytet kierownika internatu.

Np. w niektórych internatach istnieje taki porządek rzeczy. Każdy uczeń ma swoją łyżkę, co jest zupełnie naturalne. Ale powstaje pytanie, co robi uczeń z łyżką po jedzeniu. Myje. W tym również nie byłoby nic dziwnego. Dopiero, gdy zapytamy, jak to robi, sprawa zaczyna wołać o pomstę do nieba. Dla przykładu podam dwa sposoby mycia łyżek przez młodzież. W pierwszym wypadku młodzież przychodzi na posiłek z łyżką. Po jedzeniu wraca z łyżką do pokoju, ale z łyżką brudną. Po drodze klepie kolegę lub koleżankę brudną łyżką po plecach. W pokoju łyżka wędruje pod kran, gdzie się ją płucze, a potem dostaje się różnie: do szafy, na szafę lub okno i tam czeka do następnego posiłku. Tak wędruje łyżka 2—3 razy dziennie.

Inne rozwiązanie mycia łyżek wygląda tak. Po skończonym obiedzie otwiera się okienko do kuchni, skąd wychodzi miednica z wodą i ściereki. Okienko zamyka się. Wtedy młodzież ławą biegnie, aby prędzej opłukać łyżkę. Raz — dwa — trzy łyżką po wodzie, wytarcie o szmatę i ceremonia mycia łyżki skończona. Dalej historia łyżki od posiłku do posiłku u każdego ucznia wygląda inaczej.

Gdyby tak w takich wypadkach zapytano młodzież o rozwiązanie sprawy mycia łyżek. Młodzież na pewno podała by społeczny sposób mycia. W wypadku niemożności zaangażowania nowej dodatkowej siły z braku funduszy, wysunięto by dyżury i wtedy przy 80 uczniach i uczennicach w internacie wypadło by grupie 4-osobowej 2 razy w ciągu roku przez tydzień myć łyżki dla całej społeczności internatowej. Byłby to prawdziwy triumf zasady zdrowego rozsądku

Sprawa widelca i drugiego talerza płytkiego do obiadu w internacie czy podanie na stół zupy we wiadrze, wymaga również wspomnienia. O nieużywaniu widelca w internacie różnie mówią, że brak kredytów... a nawet, że to niedemokratycznie. Tymczasem młodzież je zupełnie w talerzu głębokim a potem do tego talerza nieopłukanego wrzuca się drugie danie, które trzeba jeść łyżką. Młodzież pragnie zmiany. — Widelec kosztuje już tylko 7—15 zł, talerz płytki również nie jest drogi. Tak dalej być nie może. Naprawa tego stanu rzeczy nie kosztuje wiele. Wydatek na kupno widelców, płytkich talerzy i waz do zupy, oraz podstawek do chleba dla 50 uczniów wyniósł w konkretnym wypadku nie wiele ponad 9.000 zł. Trzeba młodzieży dać nie tylko jedzenie, ale trzeba również stworzyć atmosferę jedzenia, dać kulturę posiłku. Wychowawca dostaje widelec i drugi talerz, bo tak wypada. A młodzież... Wolimy,

aby ta milczała i swoje myślała. Młodzież ma myśleć głośno i razem z nami rozwiązywać zagadnienia własnego życia w internacie.

Dotknąłem tych kilka na pozór drobnych a jednak ważnych rzeczy. Sprawa porządków, mycia podłóg, zamiatania, porządku w sypialniach, w jadalni, w salach do odrabiania lekcji, dekoracja internatu, to tylko niektóre sprawy, w których głos młodzieży musi być brany pod uwagę. Trzeba wytworzyć taką atmosferę, aby młodzież sama projektowała, planowała i po uzgodnieniu z nami wprowadzała w czyn. Nie obawiamy się kontroli gospodarki internatu przez młodzież. Oddajmy jej opiekę nad magazynem. Nauczmy młodzież myślenia kategoriami gospodarczymi, czego nam tak brak, a najważniejsze usuniemy podejrzenie u młodzieży, że kierownictwo i wychowawcy lepiej jedzą i to na koszt młodzieży. Internat szkolny to coś więcej niż dom mieszkalny młodzieży. To wielkie środowisko interesów materialnych i duchowych ucznia, środowisko, które wykorzystane odpowiednio pozwoli nam na wychowanie uspołecznionego człowieka gospodarującego. Wspólne życie w internacie stwarza dogodne warunki ku temu. Warunki te należy wykorzystać. Oficjalny podział mieszkańców internatu na wychowanków, wychowawców i kierownictwo należałoby zatrzeć przez stworzenie wspólnoty, w której każdy członek spełnia swoją funkcję dla dobra całości. Obowiązki powinny zmieniać się często, aby całość młodzieży przeszła przez różne funkcje. I tak uczeń, który w jednym okresie jest kierownikiem życia świetlicowego, w następnym pełni obowiązki nad chorem w izolacie lub dogląda hodowli świnek. Należy, do czego wspólnota internacka go powoła. Rola kierownika internatu i wychowawców ograniczy się do właściwego „kierownictwa”, wykonawcami, realizatorami życia internatowego ma być sama młodzież.

Internat jest domem młodzieży, pozwólmy więc młodzieży organizować jej własne życie. Jako wychowawcy będziemy tylko służyli swoim bogatym doświadczeniem, aby zrealizować nasze cele wychowawcze.

Poz. 115

WARUNKI PRZYJĘCIA NA I ROK STUDIÓW w Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie w roku akademickim 1948/49.

W roku bieżącym na I rok studiów trzechletnich będą przyjmowani kandydaci (tki), którzy (e) odpowiadają następującym warunkom: wiek: mężczyźni — 18 do 25 lat, kobiety — 18 do 25 lat, wykształcenie — matura licealna, dobry stan zdrowia, usprawnienie fizyczne i znajomość sportu, pożądana działalność w organizacjach (sportowych, młodzieżowych, społecznych).

Podania o przyjęcie na studia należy wnieść w nieprzekraczalnym terminie do dnia 25. VII. br. pod adresem: Akademia Wychowania Fizycznego, Warszawa 45 — Bielany.

Do podania należy załączyć:

1. dokładny życiorys,
2. świadectwo dojrzałości w oryginale,
3. świadectwo urodzenia,
4. pożądane są zaświadczenia z pracy na polu wychowania fizycznego w organizacjach młodzieżowych, względnie innej pracy społecznej,
5. 3 fotografie.

Po rozpatrzeniu podań kandydaci (tki) zostaną wezwani pisemnie na egzamin eliminacyjny, który odbędzie się w dniach między 3 a 10 września br. w Akademii W. F. Egzamin będzie trwał 2 do 3 dni. Na egzamin eliminacyjny złożą się:

- a) badania lekarskie,
- b) egzamin ze sprawności fizycznej,
- c) egzamin pisemny i ustny z wiedzy ogólnej, oraz badania psycho-techniczne.

Powołani na egzamin eliminacyjny otrzymują bezpłatne zakwaterowanie i wyżywienie.

Rok akademicki 1948/49 rozpocznie się 1 października 1948 r. Słuchacze (czki) Akademii zasadniczo korzystać będą w roku akademickim 1948/49 z bezpłatnego mieszkania i wyżywienia w zamian za co zobowiązują się po ukończeniu studiów do pracy w aparacie wychowania fizycznego przez okres 6 lat.

Ukończenie 3-letnich studiów, zdanie egzaminów, oraz spełnienie warunków wymaganych regulaminem studiów w Akademii uprawnia absolwentów (tki) do przystąpienia do egzaminu na stopień magistra wychowania fizycznego.

Ukończone studia w Akademii dają prawo do pracy w dziale wychowania fizycznego w urzędach podległych Głównemu Urzędowi Kultury Fizycznej, do nauczania w szkołach wszystkich typów, w Powszechnej Organizacji Służba Polsce, oraz wszystkich instytucjach zajmujących się zagadnieniami wychowania fizycznego.

Dyrektor Akademii W. F.

(—) Górny Stanisław

plk.

Poz. 116

WYKAZ SZKÓŁ 11-LETNICH OGÓLNO- KSZTAŁCĄCYCH W OKRĘGU SZK. POM.

(Miejscowość — Nazwa zakładu — Budynek i adres)

Aleksandrów

Aleksandrów — rozw. (I—IX) k. — szkoła nr 2.
Ciechocinek — szk. 11-letn. k. — szkoła powsz.

Nieszawa — szk. 11-letn. k. — szkoła powsz.
i gimn.
Radziejów — szk. 11-let. k. — szkoła powsz.
i gimn.

Brodnica

Brodnica — szk. 11-letn. m. — gimnazjum.
Brodnica — szk. 11-letn. ż. — szkoła powsz.

Bydgoszcz

Bydgoszcz — szk. 11-letn. m. — szk. powsz.
nr 9 Szwederowo.
Bydgoszcz — rozw. (I—IX) ż. — szkoła nr 15
Okole.
Bydgoszcz — rozw. (I—IX) m. — szkoła nr 14
(Wilczak).
Bydgoszcz — szk. 11-letn. m. — I Państw. Gim.
Bydgoszcz — szk. 11-letnia ż. — II Państw. Gim.
Bydgoszcz — szk. 11-letn. ż. — Staszica 4.
Koronowo* — szk. 11-letn. k. — szk. pow. i gim.
Solec Kuj. — szk. 11-letn. k. — szkoła powsz.
i gimn.

Chełmno

Chełmno — szk. 11-letn. k. — gimnazjum.

Chojnice

Chojnice — szk. 11-letn. k. — gimnazjum.
Chojnice — szk. 10-letnia k. — szkoła powsz.
i średn. zaw.

Grudziądz

Grudziądz — szk. 11-letn. m. — I Państw. Gim.
Grudziądz — szkoła licealna ż. i m. — II Pań-
stwowe Gimnazjum.

Inowrocław

Inowrocław — szk. 11-letn. m. — I Państw.
Gimn.
Inowrocław — szk. 11-letn. ż. — II Państw.
Gimn.

Lipno

Lipno — szk. 11-letn. k. — szkoła powsz.

Nowe Miasto

Nowe Miasto — szk. licealn. k. — gimnazjum.
Lubawa — szk. licealn. k. — gimnazjum.

Rypin

Rypin — szk. 11-letn. k. — szkoły powsz.

Sępólno

Sępólno — szk. 11-letn. k. — szk. pow. i gimn.
Więcbork — szk. 11-letn. k. — szkoły powsz.

Szubin

Kcynia — szk. 11-letn. k. — szk. pow. i gimn.

Świecie

Świecie — szk. 11-letn. k. — szk. pow. i gimn.

Toruń

Toruń — szk. rozw. (I—IX) k. — szk. pow. nr 10
Mokre.
Toruń — szk. rozw. (I—IX) k. — szk. nr 18
Podgórz.
Toruń — szk. 11-letn. — szk. pow. nr 4 i 20.
Toruń — szk. 11-letn. m. — Gimn. Kopernika.
Toruń — szk. 11-letn. ż. — ul. Rybaki 47.
Toruń — szk. 11-letn. — szk. pow. nr 12 i 22.
Chełmża — szk. 11-letnia k. — gimnazjum.
Chełmża — szk. 10-letn. — szk. pow. i zawod.

Tuchola

Tuchola — szk. 11-letn. k. — Liceum Pedag.

Wąbrzeźno

Wąbrzeźno — szk. 11-letnia k. — szk. powsz. ż.
Golub — szk. licealna k. — gimnazjum.

Włocławek

Włocławek — szk. rozw. (I—IX) ż. — szk. pow.
nr 1, plac Staszica.
Włocławek — szk. rozw. (I—IX) m. — szk. nr 6,
ul. Kościelna.
Włocławek — 11-letn. m. — I Państw. Gimn.
Włocławek — szk. liceal. ż. — Gimn. Konop-
nickiej.
Lubraniec — szk. 11-letn. k. — gim. i szk. pow.

Wyrzysk

Nakło — szk. licealna — gimnazjum.

klasy licealne VIII — XI.

k = koedukacyjne.

ż = żeńskie.

m = męskie.

CENY OGŁOSZEŃ: Ogłoszenie drobne za tekstem 20 zł. za wyraz. — Ogłoszenia zwykłe za tekstem: za całą
stronicę 20.000 zł., — za 1/2 str. 12.000 zł., — za 1/4 str. 6.000 zł., — za 1/8 str. 3.000 zł., — za 1/16 str. 2.000 zł., —
za 1/32 str. 1.000 zł.

Administracja Dziennika Urzędowego zawiadamia, że w sprawie nabycia pojedynczych numerów Dziennika
Urzędowego należy zwracać się bezpośrednio do Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu,
pl. Bol. Limanowskiego 2, pok. 212. Zaliczkową przedpłatę kwartalną w wysokości 200,— zł należy wpłacić
do P. K. O. Bydgoszcz, nr konta VI-3140 (właściciel konta: Narodowy Bank Polski Oddział w Toruniu) na
rachunek żyrowy Wydawnictwa Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego.

Nakładem Wydawnictwa Dz. Urzęd. Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Redaktor: Mgr Stefan Bernacki, Toruń, pl. Bol. Limanowskiego, pokój 210, tel. 235, 236 i 237, wewn. 4.
Drukarnia Toruńska Nr 4 Spółdzielni Wydawniczej „Wiedza”, Toruń, ul. Św. Katarzyny nr 4 —
Cena niniejszego egzempl. 80 zł

11. 6. 48 — 2.000 — nr zam. 963 — E 484 770